

Kmetijski list

Glasilo „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Naročnina:

celoletno	Din 20—
pololetno	Din 10—
četrtletno	Din 5—
Posamezna številka	Din 1—

**Kmet pomagaj si sam,
in svoje stališče v državi
uravnaj si sam!**

Inserati:

mali oglasi do 9 petih vrst	à Din 1-50
večji inserati od 10 petih vrst naprej	à Din 2—
notice, izjave, poslano, reklame petih vrst	à Din 3—

Uredništvo in upravnništvo lista je v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7, v hiši „Ekonom“.

Kaj ste dosegli?

Prvo redno zasedanje skupščine je končano in dolžnost vsake v resnici ljudske stranke je, da poda sedaj svojim volilcem obračun o svojem delu. Zlasti pa je dolžna to storiti stranka, kateri je poverilo ljudstvo vso svojo politično moč in ki je razen tega svečano obljubila, da bo izvajala ljudstvu vse njegove temeljne pravice.

Poslanci so se povrnil iz Beograda, toda o obračunu Jugoslovanskega kluba se ne sliši niti besede. Nasprotno! Vodja kluba je pobegnil na počitnice — v razkošne Karlove vane, da je tako sploh vzeta možnost, da bi bila položitev obračuna mogoča. Pač pa slišimo o pripravah za katoliški shod in jasno je, da hočejo klerikalni generali

s katoliškim shodom prikriti svoj položaj v Beogradu.

Zopet enkrat je mojstrsko skrhala klerikalna politika in zato naj ji ogabno izrabljanje vere pomaga vnovič na noge! To je pravo ozadje katoliškega shoda! Resnica se mora prikriti s katoliškim shodom, da ne bo vidna golota SLS, ki se je vrnila razgaljena iz Beograda.

Nam se pa zdi, da bo ta profanacija verske misli zaman, zakaj globoko v dušah osleparjenega ljudstva je postavljeno vprašanje:

Kaj ste dosegli vi, ki ste toliko obljubljali?

In z vedno večjo silo se bo oglašalo to vprašanje, dokler končno ne bo prodrla, pa čeprav bo polovična vožnja na Brezje in Bled privabila desetstisoče na katoliški shod v Ljubljano.

Tedaj pa bo nastopila težka ura za SLS in še težja za njen poslanski klub, ker bilanca klerikalnega parlamentarnega dela je na vsej črti negativna, je ena sama velika polomija.

V svežem spominu nas vseh je še, kaj so obljubljali klerikalci svojim volilcem.

Poleg mnogih manjših so bile zlasti tri reči, ki so vabile volilce in pridobivale SLS pristašev. Te tri reči so bile:

1. avtonomija, ki bo Slovence odrešila Srbom,
2. vrnitev naših fantov iz Macedonije in
3. zmanjšanje davkov.

Gotovo je, da ni v Sloveniji stranke, ki ne bi hotela teh stvari dočeti, čeprav brez protisrbskih in protidržavnih primesi, katerih je do

dala hujškaška SLS. Toda še veliko bolj je gotovo, da ni v Sloveniji stranke, ki bi tako neresno mislila na uresničitev teh zahtev, kakor je to SLS dokazala.

Z Markovim protokolom je to dokazano!

Ni se še sestala skupščina, ko so se sestali v Zagrebu zastopniki SLS, Radičeve stranke, Spahovcev in radikalov. Na tej seji so po dolgem prekanju diktirali zastopniki raznih strank svoje zahteve. Za SLS in za Slovence je to storil dr. Korošec.

Z ozirom na volilne obljube je pač vse pričakovalo, da bo prva zahteva dr. Korošca avtonomija, druga pa: fante iz Macedonije in tretja: zmanjšanje davkov.

Toda kaj brigajo dr. Korošca in Eseles volilne obljube, kadar imajo mandate v žepih. Po volitvah je treba

stranko utrditi, ne pa pomagati volilcem

In zato je zahteval dr. Korošec, da mora biti predsednik vlade v Ljubljani klerikalec, da morajo biti vsi načelniki oddelkov klerikalci in da se mora razpustiti Orjuna.

Kakor da slovenski kmet ne bi imel večje skrbi od Orjuna! Kakor da je volilo ljudstvo SLS samo zato, da stanuje dr. Brejc v razkošni vladni palači na Bleiweisovi cesti.

Dr. Korošec je sam dobro čutil, kako nezasišano sleparijo ljudstva pomenijo njegove zahteve in zato je pred podpisom svojih zahtev ubežal in pustil dr. Brejcu in uredniku Smodeju oditi, ki je bil neusmiljeno zvezan s podpisovanjem zagrebškega protokola.

V kaj so se obvezali klerikalci?

Še bolj nezasišane od zahtev pa so bile obveze, ki so jih klerikalci sprejeli.

Obvezali so se, da z vsemi sredstvi omogočijo samoradikalno to je velesrbsko vlado. To svojo obvezo je dr. Korošec tako vestno izpolnil, da je kralju, ki se je obotavljal imenovati samoradikalno vlado, dr. Korošec svečano obljubil, da bo pomagal samoradikalni vladi, da sklene uradniški in vojni zakon.

2. Dalje so se obvezali klerikalci, da bodo pomagali radikalom, da bodo vsi njihovi mandati verificirani. Tudi to svojo obvezo so klerikalci vestno izpolnili, pa čeprav je pomenila nje-

na izvršitev naravnost samomor federalistov. Kajti posledica te izvršene obveze je, da so pač vsi radikalni mandati pravilno verificirani, da pa ni verificiran mandat Radiča, da more torej priti Radič v skupščino samo, če so s tem zadovoljni radikalni. Vsled tega Radič skupščine sploh »razgnati« ne more, kakor se je opetovano bahal in samoradikalna vlada je s tem trdno zasidrana.

3. Glasom Markovega protokola pa so se klerikalci tudi obvezali, da bodo podpirali radikale pri doseganju najvažnejših zakonov. Šele po Markovem protokolu je jasno, kako da so mogli klerikalci, »kot strogo opozicijska stranka« glasovati za nujnost slabega vojaškega zakona, in za nujnost naravnost s korupcijo ozaljšane zakona o naknad. kreditih, zakona, ki je obremenil davkoplačevalce za 1200 milij. dinarjev. Pač zato, ker so morali za zakon glasovati, ker so se v to obvezali!

V vse to so se klerikalci obvezali in vse to so točno izpolnili, pa čeprav niso radikali izpolnili niti ene njihovih zahtev.

Vse, kar so obljubili, so dali velesrbskim radikalom, niti ene obljube pa niso izpolnili slovenskim volilcem. To je bila ena klerikalnega dela, to je prava slika klerikalne polomije.

Toda slika še ni zaključena, kakor je zavarovanje proti toči posebnost jasno pokazalo.

Žalostna zasluga klerikalcev je, da so omogočili najslabši zakon in da so zabranili dober zakon Lazića. Pa o tem podrobneje na drugem mestu.

In kupčija z uradniškim zakonom, ko so vrgli klerikalci svoje opozicijsko pod klop, samo da je eden njihovih ljudi dobil dobro mesto v

Zaščita malega kmetijskega posestnika.

Po srbski zakonodaji obstoji močna zaščita male kmetijske posesti. Odredbo o tej zaščiti se namerava sedaj razširiti na vso državo. V ta namen si je pustil dati ministrski svet z zakonom o letošnjih proračunskih dvanajstih pooblastilo, da sme razširiti odredbo o zaščiti male posesti tudi na ostale dele države. In sicer sme razširiti vso odredbo ali pa le deloma.

Ker je zaščita male posesti za kmetijski stan velike važnosti, zato je potrebno, da si stvar pobliže ogledamo.

Kakšna je zaščita po tej odredbi? Kmet ne sme prodati,

glavni kontroli, ki je skoraj po ministrsko plačano?

In vojaški zakon?

Vse zahteve ljudstva so ostale neizpolnjene in samo en uspeh morejo zabeležiti klerikalci, da gredu duhovniki k vojakom takoj kot oficirji, vsi drugi pa kot redovi.

Kamorkoli pogledamo, povsod se ponavlja ista pesem.

Zaradi korit so izdali klerikalci ljudske koristi, zaradi korit so pripravili zmago velesrbski samoradikalni vladi, ki nam je dala

1. petkrat povišan zemlj. davek,
2. tlako,
3. reakcionaren uradniški zakon,
4. ničvreden zakon o zavarovanju proti toči in

5. slab vojaški zakon, ki daje vojnemu ministru vso moč tudi nad starci do 55. leta!

Breme za bremenom se kopiči nad ljudstvom in to ob asistenci zmagovite SLS, ki je pred volitvami obljubljala že nebesa na zemlji.

Nikdar se še ni zgodila taka sleparija, ko 18. marca, ko si je z lažjo iztrgala SLS zaupanje naroda. Ta sleparija je imela že dosedaj usodne posledice za narod. Še večje pa bo imela, če bo ljudstvo ostalo nezavedno in še v bodoče zaupalo svojo usodo sleparski stranki.

Zato kličemo vsem, ki nočejo biti sredstvo za koritarje: Ne pozabite na Markov protokol, ta veliki dokument klerikalne sleparije!

Ne pozabite pa tudi na klerikalne obljube in pri vsaki priliki vprašajte klerikalne generale:

»Kaj ste dosegli?«

Tedaj bo prišla resnica na dan in narodu bo dobro, ker bo rešen največjih varalic, ki so sploh kdaj živeli med slovenskim narodom.

zadolžiti ali na kak drug način od-tujiti sledeče predmete:

- a) en plug, en voz, motiko, sekiro, kramp in koso;
- b) dva vola, ali dva vprežna konja, ali dva bivola, kobilo z žrebetom do leta dni in kravo s teletom do leta dni;
- c) 10 ovac, 5 prašičev in 5 koz;
- d) toliko hrane, kolikor je za gospodarja, družino in živino potrebno do nove žetve;
- e) na vsako davčno glavo, naj si je davka prosta ali ne, samo da je njen glavni poklic poljedelstvo, pa naj živi v vasi ali v mestu, pet oralov zemlje, oral računano

z 1600 kvadratnimi sežnji, naj si bo zemlja porasla z gozdom, sadnim drevjem ali trto z neobravnimi njenimi sadeži vred;

f) hiša (gospodarsko poslopje?) s placem (z dvorišči) do enega orala.

Zgornje stvari se sme kmetu z arubiti in prodati na dražbi edino za plačilo davkov in za kritje stroškov, nastalih iz kazenske razsodbe. Ako v slednjem slučaju kaj ostane od prodaje, se ostane vrne lastniku, toda samo za nakup novih takih stvari, ki so mu bile prodane.

Posojilo na te predmete si sme najeti poljedelec samo tedaj, če mu je pobila toča, uničila povodenj ali požar, če je bila slaba letina ali mu je poginila živina, da si mora kupiti seme za setev, novo živino ali sezidati novo poslopje. Zadolžiti v tem slučaju se sme samo pri javni blagajni. (Takih javnih blagajn pri nas nimamo.) Pa tudi v tem primeru ne sme zadolžiti dveh oralov zemlje in hiše s placem.

Ta odredba ne velja za one, ki se hočejo izseliti iz naše države in žele v ta namen prodati svoja imetja.

Tako odredba, iz katere je razvidno, da sta močno zaščiteni mali in srednji kmetijski posestnik. Ta zaščita je v načelu sicer dobra in potrebna, a ima vendar poleg dobrih tudi svoje slabe strani.

Dobre strani odredbe so v glavnem sledeče:

- a) kmeta varuje pred lahkomisljenim zadolževanjem in tako tudi pred oduhi;
- b) kmeta pravno dviga, ker ne more svoje kmetije zapliti ali sicer lahkomisljeno zapraviti;
- c) preprečuje beg kmetijskega ljudstva z dežele v mesta in tovarne, ker ne more svojega imetja prodati.
- d) povzdiguje zavest zakonitega varstva in tako utrjuje v kmetem ljudstvu ljubezen do države.

Slabe strani odredbe so:

- a) kmetu zabranjuje najetje kredita (posojila) za dokup zemlje, živine in zboljšanje poslopij ter za zboljšanje gospodarstva vobče; (V Srbiji je nemalo posestnikov, ki imajo zemljo, nimajo pa živine, ali imajo živino in poslopja, pa si ne morejo kupiti zemlje.)
- b) na račun malega in revnega posestnika se pospešuje večje in bogatejše posestnike, ker si slednji lahko oskrbe kredit na nezaščiteni imetje, s katerim kreditom morejo dokupovati zemlje in živino ter izboljšavati gospodarstvo;

Anton Šinkovec, Grosuplje.

O pridelovanju lanu.

Pred kakimi 20 leti se je po Sloveniji pridelovalo veliko lanu, ne samo kakor pozneje, radi semena, ampak tudi radi vlakna, kajti takrat in še več preje so vsako zimo po hišah, na deželi v davnih časih pa tudi po gradovih, drdrali kolovrati; bilo je v vsakem okrožju po več tkalcev; preprosto ljudstvo, pa tudi gospoda je visoko cenila pravo, v resnici domače platno.

Desetletje pred svetovno vojno je začela izpodbljati in tudi izpodbila bombaževina platno; lan se je sejati samo še za seme, kar pa se je pridelalo prediva, in to posebno po vojski, je bilo in je še tako malomarno izdelano, da ima danes predivo iz Slovenije v inozemstvu »sloves« najslabše kakovosti, vsak industrijalec te stroke se ga brani in raje kupi konopljo, če prav je ista veliko manj prikladna za tkanine kot pa lan.

Ker se je med in pa po vojni pri nas začel nekaj več lanu sejati, zdi se mi potrebno, p. n. kmetovalcem dati nekaj navodil, da se jim bude bolje izpla-

čala setev lanu in da dobimo v resnici tak pridelek, da bodemo, ako bi se vsa množina ne porabila doma, lahko z inozemstvom konkurirali; da bodo popraševanje po našem blagu veliko, ne pa, da bodo vse ponudbe našega blaga brezuspešne.

Lan se seje radi semena in pa lanišča, iz katerega se izdelava predivo za prejo in platno.

Priporočam lan sejati spomladi in sicer sejati se mora na dobro pripravljeno zemljo kolikor mogoče gosto, kajti drugače je lanišče kratko, debelo in ima na vrhu celo krono. Seje naj se na močno, ne premokro, pa tudi ne presuho zemljo, tudi na ledini kaj rad uspeva. Najbolje raste po sočivju, repi, kroinpirju ali po detelji, kateri naj se preje dobro pognoji; lanu samega ni treba gnojiti, kajti v tem slučaju poganki kaj radi zarumenijo, tako, da sploh ne dorastejo. Tudi na enem in istem zemljišču se sme kvečjemu na 6 let lan zopet posejati. Polje za lan naj se zorje, prevleče, ves plevel odstrani in neposredno pred zimo še enkrat zorje in sicer kolikor mogoče globoko, potem pa naj se pusti, da se njiva čez zimo odpočije, spomladi potem naj se poseje, kakor hitro se ni več bati sla-

ne, tako, da pride na en joh najmanj 60 kg semena, ker le potem je steblo tanko in visoko; trava in plevel ne moreta tako zrasti in rastlina dela sama sebi senco tako, da se pri hudi vročini zemlja kakor tudi steblo ne posuši, olje, katero je v stebli ne izhlapi, radi česar je pozneje vlakno mehkejše in finejše in končno tudi steblo ne postane grmičasto. Seje naj se na osušeno polje potem ko se je popreje iz njive ves plevel odstranil in pa ista povajala, kar je potrebno, ker sicer pride seme pregloboko v zemljo. Ko je njiva posejana, naj se jo še enkrat prevleče in pa s srednje težkim valjarjem povleče; seme ne sme biti več kot 2—3 cm pod zemljo.

Ko je lan 10—15 cm visok, se pokaže plevel, katerega je treba popletti, pri čemur naj se ne stopa po mladi rastlini s težkimi čevlji; to delo naj vršijo kmetovalci bosi.

Lan dozori, ko pričnejo od stebila odpadati listki, ko dobi steblo rumenasto barvo in pa ko prične glavice rumeneti. Ako se čaka, da so steblo in pa glavice že rjave in suhe, potem je vlakno grobo, surovo in priko ter vsled tega manj vredno.

Zgodaj sejan lan se že pred žetvijo ruje, kar ima to prednost, da ima kmetovalec čas in pa cenejše delavne moči.

Ruje naj se takole: z obema rokama se 3—4 krat potegne, tako, da se dobi polno pest, odrsa naj se od korenine zemlja in poklada na tla. Plevela se ne sme zraven ruvati. Poruven lan naj obleži toliko časa, da steblo porumeni in postanejo glavice rujave, kar se zgodi v 3—4 dneh; potem naj se lanišče obrne, da še od druge strani, ki je še zelena, porumeni. V tem času, toraj skupno v enem tednu, je lan suh in glavice rujave. Lan naj se potem poveže v majhne snopiče, pa posevno eden k drugemu (kakor streha) v vrstah, 1—2 dolgih postav; v enem tednu je tudi seme popolnoma dozorelo; kdor ima pa na razpolago kozolec, naj ga dene vanj, kajti ni dobro, pustiti lanišča predolgo na žarečem solncu, ker izgubi pri tem steblo vse oljinate snovi.

Dozorele glavice naj se ne odstrani s stebila s tolčenjem, ampak naj se osmuče skozi nalašč zato pripravljene redke grebenice.

Zelo važna pri lanu je goditev ali rošitev. Najvažnejše pri tem je razprostranje in obračanje. Razprostranje naj se vrši, ako je mogoče, na strnišču

ali na pokošenih travnikih, in to tako naredko, da se skozi lanišče še trava vidi, kajti le tako je mogoče, da je ves lan enakomerno gođen, in pa, v slučaju večdnegovne dežja ne začne gniti. Lanišče naj se med gođenjem vsaj enkrat obrne, za slučaj čezja pa večkrat, sicer bode zgornja plast prej godna kot spodnja, kar na močnost, mehko in čistost lakna zelo vpliva. Obrača naj se vedno le v dnevih, ko ni hudega vetra, ker sicer ta spravi ves lan iz reda. Godi naj se štiri tedne, vendar pa je mogoče, da je lanišče že v treh, v slabem vremenu pa šele v šestih tednih godno. Predno se lan spravi, naj se talsti večkrat potkusi, kajti kakor hitro gre lakno vsaj tritret dolgosti od stebila, naj povzdigne, ker bolje je manj gođeno kot pregodeno. Pri vzdigovanju naj se, kot že preje pri pogrinjaju njiv, razprostranju in obračanju obrnjeno, paži, da ostane lan lepo v redu.

Na vsa vprašanja glede posetve, pridelovanja in izdelovanja lanu, kakor tudi zamenjave talstega za platno, daje radevolle strokovnjaška pojasnila in nasvete:

Mehanična vrvarna, terlinica in predlinica Anton Šinkovec, Grosuplje.

c) ljudje, ki nimajo smisla za kmetijstvo, so prisiljeni, da slabo živijo na kmetiji, namesto da bi šli za svojim praviim poklicem, za katerega so rojeni. Poleg tega je to nemala ovira za razvoj potrebne obrta in industrije;

d) izključuje razvoj denarnih zadrug, ker preprečuje najemanje posojil. In prav to je ena najslabših strani srbske zaščite, kajti denarno zadrugištvu, ki nudi podlago za razvoj ostalega zadrugištva in brez katerega je v modernem kreditnem gospodarstvu napredek kmetskega stanja domalega onemogočen, je ravno za kmeta pravi blagoslov. Zato bi bil naravnost zločin na narodu, če bi se uničilo zadrugištvu, ki je, milo rečeno, rešilo mnogo več naših kmetij pred bobnom, in neprimerno več pripomoglo do lepega razvoja našega kmetijstva, kakor pa zgornja zaščitna odredba v Srbiji.

Kakor je torej razvidno, je zaščita male posesti v Srbiji nekaka kuratela, ki sicer ščiti slabjšega (manj značajnega in modrega) a istočasno močno ovira podjetnega, da ne more napredovati.

Za boljše umevanje zgornje zaščitne odredbe je treba, da si predložimo srbske razmere in jih primerjamo z našimi. V drugi polovici preteklega stoletja, ko je prodrlo načelo svobodnega ali liberalnega gospodarstva, so se pojavili po vaseh, tako v Srbiji, kakor tudi pri nas takozvani vaški oderuhi (Srbi jim pravijo »zelenišči«), ki so posojali kmetom denar po 15 do 30 odstotkov obresti in jih čim so se zadosti zadolžili, pogнали na boben. Da ti oderuhi s časom ne upropasti vseh kmetov, zato je tedanja srbska vlada izdala zgornjo zaščitno odredbo.

Drugače se je postopalo pri nas. Pri nas se ni izdalo take zaščitne odredbe, ki ubija zlo, pa tudi dobro, ampak se ukrenilo mere, ki so ubile zlo in istočasno rodile dobro. Glavni ti sredstvi sta bili zadrugištvu in prosveta ljudstva. Po vseh krajih se je ustanovilo šole in osnovalo zadr.

„Jutru.“

V nedeljskem uvodniku »Jutra« je zopet par »ljubeznivosti« na naš naslov. Ker vemo, da se te »ljubeznivosti« na deželi in pa še neke druge prav slastno razširjajo, smatramo za potrebno, da podamo kratek odgovor, pa čeprav vemo, da nas gospodje pri »Jutru« nikdar ne bodo razumeli, ker nas razumeti niti nečejo in niti ne smejo.

Takole od zgoraj doli, kakor se pravim gospodom spodobi, pravi »Jutro«, da je »SKS upropastila napredni blok«, da so vse stranke razven demokratov »zatajile« napredni blok in da »koraka SKS nelzbežno pot narodnih socialistov«, da je »kakor zakleta njena trdovratna kratkovidnost« in da »izgublja sedaj vse prejšnje pridobitve v kolebanju, ki je pravi izraz za pretirano samozavest, pod kojo se vse to krije«.

Najpreje par ugotovitev, da ne bo »Jutro« preveč pačilo resnice.

1. Napredni blok ni upropastila SKS., temveč upropastili so ga oni gospodje, ki so hoteli z naprednim blokom rešiti svoje mandate, ne pa napredne misli. Kot prvi smo pozvali, da se naj pove, kako se naj napredni blok tehnično izvede. Na naš poziv pa nismo dobili odgovora. Kasneje smo povdarili, da je tudi miselnina vsebina naprednega bloka čisto v oblakih. Tudi na ta svoja izvajanja nismo dobili odgovora. Še predno smo se mi izjavili proti naprednemu bloku, so ga narodni socialisti kategorično odklonili. In zakaj? Samo vsled »Jutrovega« načina borbe proti NSS!

2. Nikdar se nismo izjavili za napredni blok, kakor so si ga predstavljali demokrati, zato ga tudi nismo mogli zatajiti. Smo v resnici čisto nedolžni, če niso mladini hoteli verjeti niti oficijelnim izjavam stranke in niti še bolj jasni pisavi »Kmetijskega lista«, temveč so raje verjeli tistim, katere so sami premetili, da ne rabimo hujšega izraza.

Zgodovina se ne da utajiti in napredni blok so pokopali edino njegovi očetje, ki so si ga neiskreno zamislili.

»Jutrov« očitek o našem »kolebanju« je sicer nad vse smešen, ker ravno zaradi naše dosledne vztrajnosti na kmetsko razrednem stališču smo odklonili mladinski napredni blok, vendar nam pa daje ugodno priliko, da »Jutrovcem« še enkrat pojasnimo naše načelno stališče do političnih »trank v državi«.

Vse zlo v naši državi izhaja od tega, ker vladajo skrajne stranke. Na eni strani Radic, s svojim skrajnim separatizmom, na drugi strani radikalni (in pred svojim porazom še v večji meri demokrati) s svojim skrajnim centralizmom. In zaradi teh dveh skrajnosti ne pridemo do miru v državi.

sojilnice, ki so po nizki obrestni meri in na dolgo dobo posojale kmetom denar, da so mogli oderuhom plačati dolge in v teku nekaj let toliko prihraniti, da so vrnilo posojila posojilnicam. Bistvene razlike med posojili oderuhov in posojili posojilnic so bile v tem, da so posojali oderuhi najraje za nepotrebno zapravljanje (bili so obenem navadno tudi trgovci in gostilničarji), zadruga pa izključno za poravnavo dolgov oderuhom in za povzdigo gospodarstva, dalje da so posojali oderuhi po 15 do 30 odstotni in še višji obrestni meri, posojilnice pa po 5 do 6 odstotkov in da je oderuh vsak trenotek lahko iztirjal dolg, posojilnice pa so posojale na 4 letno in daljšo dobo.

Z drugimi besedami rečeno obstoj razlika med srbsko in našo zaščito male posesti v tem, da so postavili Srbi malo posest pod nekako zakonito kuratelo, ker so vzeli kmetu pravico svobodnega razpolaganja s svojim imetjem, pri nas pa se je kmetu pustilo pravico svobodnega razpolaganja z imetjem in se mu je istočasno nudilo s cenim in dolgoročnim zadrugištvu kreditom (posojili) ter z izobrazbo možnost, da se na eni strani zaščiti pred oderuhi, na drugi strani pa usposobi za svobodno, pametno in napredno gospodarstvo.

Dasi je bil namen zaščitne odredbe v Srbiji dober in moramo biti načelno tudi mi zanj, pa bi vsled zgornjih razlogov vendar ne smeli pristati na razširjenje zgoraj omenjene srbske zaščitne odredbe na vso državo, marveč moramo delovati na to, da se jo preje izboljša in šele potem uzakoni.

Da se morda ne bo mislilo, da so Srbi z zgoraj omenjeno zaščito zadovoljni, pripominjam, da nas srbski kmetijski - gospodarski činitelji prosijo, ne samo, da naj si odredbe ne pustimo razširiti, marveč tudi, da naj jim priskočimo na pomoč z zahtevo, da naj vlada zaščito najprej izboljša in šele potem razširi na vso državo.

T—k.

žavi in do konstruktivnega skupnega dela. Naj se ne izgovarjajo demokrati, da so oni nekaj drugega kot radikalni! Prvič so v državnopravnem oziru bili demokrati še večji skrajneži kot radikalni, pa čeprav so se ponašali s svojim jugoslovenstvom. Vsaj je bil vendar najbolj tipičen in zato tudi najbolj obsovan reprezentant centralizma Pribečević in niti ne velesrb Pašić, da o Protiću, nadi avtonomistov, sploh ne govorimo.

Drugič pa tudi v načelnem oziru ni razlike med demokrati in radikali. Naj nam vendar »Jutro« pokaže tistega svoje volilca, ki je iz načelnih vzrokov proti radikalom. In naj nam »Jutro« pokaže iz življenja, ne iz cenih besedi, razliko med demokrati in radikali! Razlika je samo ena: Da so radikalni ohranili skoraj neokrnjen štab svojih voditeljev, da imajo homogeno stranko in da so neprimerno močnejši od demokratov, katere je njih »vsedržavnost« razbila na nešteto skupinic in ki so vrhu tega izgubili svoje najboljše voditelje (Drašković, Stojanović). Ta razlika pa je važna samo v taktičnem oziru, ker pojasnjuje stalno nazadovanje demokratov. Od preko sto poslancev v narodnem predstavništvu so padli na 97 v narodni skupščini, kasneje na 86 in danes so se ustavili pri petdesetih. In še ni končana pot navzdol, kakor dokazujejo poizkusi ustvaritve nove macedonske stranke na račun demokratov. Ni čuda, da radikalni o koaliciji z demokrati niti slišati nečejo in da poznajo danes samo en cilj, da vzamejo demokratom še zadnje postojanke v Srbiji in da etabliirajo sebe kot prvo in večinsko stranko Jugoslavije.

Deloma se je radikalom to tudi že posrečilo in jasno je, da še niso dosegli viška svoje moči.

Položaj je torej danes takšen, da ne morejo demokrati vreči radikalov niti iz idejnega stališča, ker so eno, niti iz strankarskih ozirov, ker propada demokratska stranka.

Padeč radikalov pa je nujen, ker ovirajo oni zdrav razvoj države, ker so predstavniki srbijanske skrajnosti in vrhu tega nedorasli upravnim dolžnostim vladajoče stranke.

Nemogoče pa je, da bi radikalno skrajnost premagala Radičeva ali katerakoli druga skrajnost. Radikale ko Radiča bo zmagovalo samo srednje stališče iz ljudstva samega porojene stranke, ki ni z grehli vezana na dosedanje vlade in ki je po svoji številčnosti in nepokvarjenosti edina v stanu, da kardinalno pomete s korupcijo v državi.

Taka stranka pa more biti samo stranka poljedelcev, vseeno kako se imenuje in to je vzrok, da nemoteno

in dosledno »kolebamo« na kmetski misli.

Samo razredno zaveden kmet bo vrzel Radičevu državopravno ideologijo med staro šaro, samo razredno zaveden kmet pa bo tudi premagal prebrisnost radikalnih politikov, katerim so delali demokrati štiri leta

Zavarovanje proti toči.

Najslabši zakonski načrt od skupščine usvojen. — Za kmete je zakon brez pomena. — Sramotna vloga klerikalcev. — Odločen nastop tovariša Pucija.

Ni mogla skupščina slabše končati svojega dela, ko da je sprejela vladni načrt o zavarovanju poljskih pridelkov proti toči in vremenskim neizodam. Novi zakon je tako slab in tako šolarski, da je upravičeno dejal tov. Pucelj, da ga minister, ki ga je predlagal, najbrže prebral ni. Ves zakon ni drugo ko pesek v oči kmetskimi volilcem, da bi ž njim radikali vsaj nekako opravičili nezno povzihanje zemljiškega davka, da bi mogli reči, da oni ne nalagajo kmetskemu ljudstvu samo bremena, temveč da mu prinašajo tudi dobroto. Toda ta laž ne sme nikoli prodreti, zakaj vladni zakon o zavarovanju poljskih pridelkov ne prinaša kmetskemu ljudstvu prav nobenih koristi!

Da pa bo popolnoma jasno, kako slab sklep je izvršila skupščina, ko je izglasovala vladni načrt, je treba, da povemo nekaj predzgodovine.

Ko je prevzel tov. Pucelj kmetijsko ministrstvo, je bila njegova prva skrb, da je dal izdelati zakonski načrt o obveznem zavarovanju poljskih pridelkov proti toči in drugim vremenskim nevarnostim. Ta načrt so preresetali naši najboljši strokovnjaki in je bil zato načrt v vsakem oziru najboljši, kar smo sploh mogli pričakovati. Popolnoma izdelan in od kmetijskega sveta odobren načrt je bil potem predložen ministrskemu svetu, da ga on usvoji in potem predloži skupščini. Toda prejšnja vlada ni imela smisla za kmetijsko zakonodajo in tako je načrt obležal neresen kakor deset drugih, ki jih je predložil tov. Pucelj.

Letošnja toča, ki je povzročila ogromno škodo, pa je napolnila zemljoradniškega poslanca Laziča, da je vložil nujen predlog, da se takoj sprejme zakon, po katerem se bo vsaj delno nadoknadila škoda, ki jo so trpeli kmetovalci. Da bomo čisto jasni. S Puceljevim načrtom naj bi se izglasoval zakon, po katerem se trajno pomaga kmetovalcem, s tem da se uvede obvezno zavarovanje poljskih pridelkov. Lazičev predlog pa se je vsled nujnosti stvari oziral v prvi vrsti le na takojšnjo pomoč od toče prizadetim in je zato nudil le začasno pomoč.

Ker je bila nujnost Lazičevega predloga tako jasna, da se ni nihče upal njej protiviti, je skupščina Lazičevemu predlogu soglasno pripoznala nujnost. Po vseh parlamentarnih običajih bi moral postati s tem tudi Lazičev načrt zakon.

Partizanstvo zmaga.

Če bi se pa to zgodilo potem bi šel po vsej deželi glas, da so kmetu pomagali edinole zemljoradniki in radikalna večina bi bila razkrinkana kot protikmetska stranka. Da to prepreči, je nato vlada predložila svoj načrt. Ker pa ji ni bilo za resno pomoč kmetskemu ljudstvu, ni predložila Puceljevega načrta, temveč je izdelala na hitro roko novega, da bi mogli tako radikali reči, da so oni sami prinesli kmetu zavarovanje. In samo vsled teh artizanskih ozirov je bil vložen vladni načrt. Sedaj pa je morala vlada doseči, da se Lazičev načrt, ki je moral po zakoniku priti v treh tednih pred skupščino vrne odboru za proučevanje zakonskih načrtov, da more tako vlada predložiti svojega.

Sramotna vloga klerikalcev.

In to se je s pomočjo naših klerikalcev tudi zgodilo. Ko je namreč prišel Lazičev predlog pred skupščino, so glasovali naši klerikalci kompaktno z radikali, da se Lazičev načrt vrne odboru in s tem so ga upropastili.

Te sramotne izdaje kmetskih interesov ne sme pozabiti noben kmetovalec!

Ko je vlada to dosegla, je bil vladni načrt osiguran in od treh načrtov je postal najslabši zakon.

Kakšen je vladni načrt?

Da more bralec prav oceniti vso ničvrednost vladnega zakona, navedemo samo par primer med Lazičevim in vladnim načrtom, ker samo za ta dva je šlo. Ni bilo namreč niti misliti na to, da bi skupščina, ki je bila nasprotna celo ožjemu Lazičevemu načrtu, odobrila širši Puceljev predlog.

tlako in kafero bi slovenski demokrati še hoteli delati.

In zato kličemo danes, ko ob svojem postanku:

Živela kmetska vlada!

In zato je naš bojni klic danes, ko ob našem postanku:

V boj za Staro pravdo!

Lazičev predlog je zahteval, da se stavi že v letošnji proračun vsota od 120 milijonov dinarjev, s katero naj povrne vlada kmetovalcem, seveda po ocenitvi od vremenskih neprilik prizadeto škodo.

Vladin predlog pa dovoljuje v ta namen samo kredit od 55 milijonov dinarjev, ki pa se ne izda kmetovalcem kot podpora, temveč kot posojilo, proti plačevanju 6 odstotnih obresti in če plača kmet zavarovalne prispevke in če je prijavil škodo.

Lazičev predlog je določeval povrnitev škode za vse poljske pridelke, vladni načrt pa izključuje hmelj, deteljo in še druge pridelke.

Višek zgrešenosti pa je dosegel vladni načrt s tem, da določa, da vse zavarovanje vodijo posebni odbori oblastnih skupščin, ki pa sploh še ne obstoje. S tem je na najbrutalnejši način rečeno, da vsi oni posestniki, ki so letos bili prizadeti od toče, ne dobe niti fیکا.

Pravilno je dejal Lazič, da je treba sprejeti dva zakona, če se hoče kmetskemu ljudstvu v resnici pomagati. Prvi zakon naj bo nujen, ki prinašaj letos prizadetim kmetovalcem takojšnjo pomoč (njegov predlog), drugi zakon pa naj osnuje trajno in obvezno zavarovanje kmetovalcev proti poškodbam poljskih pridelkov (Puceljev predlog). Pa vse njegove besede so bile bob ob steno, ker vlada kmetu sploh pomagati ni hotela.

Najlepše pa je to, da je vladni zakon še slabši ko pa so zavarovalne banke. Po vladnem predlogu je deležen vladne pomoči samo tisti, ki plačuje zavarovalnino, ki vedno v pravem času javi koliko je posejal in koliko ima škode. Ravno to pa tudi zahtevajo banke samo s to razliko, da dajo potem kmetu zavarovano vsoto brez vseh nadaljnjih obveznosti zanj, dočim je po vladnem načrtu kmet državi dolžan in ji mora plačati 6 odstotkov.

Skratka, vladni načrt je tako slab, da bi bilo bolje, če bi ga sploh ne bilo!

In pri takih okoliščinah so nastopili naši klerikalci proti Lazičevemu predlogu!

Takega izdajstva kmetskih interesov skupščina še ni doživela!

Sramota za vsakega kmetovalca, ki to izdajstvo klerikalcem oprostí in to tem bolj, ker so oni to namenoma storili.

To bomo takoj dokazali, pa čeprav se klerikalci sedaj izgovarjajo, da niso vedeli za kaj gre. Laž, da je ni primere!

Zakaj pa je vedel, za kaj gre, poslanec Kranjc, ki je kot edini klerikalni poslanec glasoval za Lazičev predlog?

Zakaj pa niso vprašali Kranjca, če niso vedeli, zakaj gre?

Čast komur čast! In na tem mestu javno priznamo, da je poslanec Kranjc kot edini klerikalni poslanec branil kmetske interese.

Tako sramotno so izdali klerikalci kmetske interese, sedaj pa primerjajte nastop tov. Pucija, ki je govoril sledeče:

Govor tovariša Pucija.

Gospodje poslanci! Ko sem prvič prečital (vladni) zakonski načrt o zavarovanju poljskih pridelkov proti toči, sem prišel na to misel, da mora vsak opozicionalec, ki je samo opozicionalec in ki samo mrzi sedanjo vlado in njeno večino, sprejeti ta zakon z veliko hvaležnostjo in velikim zadoščanjem. Ampak jaz nisem tak opozicionalec. Sem sicer v opoziciji, toda celo kot opozicionalec bi želel, da tudi sedanja vladna večina naredi nekaj dobrega. Toda moram vam odkritosrčno povedati, da vam bo ta zakon, ki je bil tako zelo na brzo roko izdelan, mnogo škodoval.

Za vsak dober zakon je treba pred vsem zaostati ljubezni za onega, kateremu je zakon namenjen, pa potem pravilno presojanje prilik in dosti dobre volje. Pri tem načrtu manjka vse to, ni poznavanja kmetskih prilik, še manj pa ljubezni do kmeta. Gospodje! Povedati Vam moram, da sem nekaj časa mislil, da niti sam gospod minister ni prečital zakonskega načrta... Pa sem ga hotel opravičiti in sem mislil, da je to samo zakonski načrt iz zadrege, kakor pra-

vimo mi Slovenci. (Vi Srbi za to imate pravega izraza ali z Vašim pregovorom: Oj Turčine za nevolju kume — bi se ga moglo označiti.)

Vsak zakon, ki naj bo dober, mora imeti najprej ono, kar sem preje navel in pa da se donese iz čistih namenov. Tanačrtje predlagan sam o iz zadrege. Toda v tej zadregi ni samo edinega razloga, temveč v njej je namera, da se prepreči predlog mojega spoštovanega tovariša Laziča. Če se tako dela, potem pač ni čudo, če se predlaga slab zakon, če se predlaga tako neverjetno slab zakon.

Pucijev zakonski načrt.

Gospodje! Takoj, ko sem postal minister kmetijstva, sem izbral komisijo, ki je imela izdelati kmetske zakone in na prvem mestu zakon o zavarovanju posevkov proti toči in drugim vremenskim nevarnostim. Tak zakon ni potreben samo iz splošnih ozirov, temveč, da govorim čisto odkritosrčno, tak zakon je potreben iz nekakega komoditetnega stališča gospoda ministra samega, ker ga narod naravnost oblega s prošnjami za podpore, katerim ne more ustreči. Že za ministra samega bi bil torej potreben takšen zakon, toda ta zakon bi moral biti dober.

Komisija, ki je po mojih načelih izdelovala te zakonske načrte, je izdelala tudi zakon o zavarovanju proti toči. Ta načrt je izdelan tako, da se vstavi v vsak proračun določena vsota in iz te vsote se izplačujejo vse škode, ki bi jih povzročile toča, suša, povodenj ali druge vremenske nepravilike. In če bi prišla toča ali kaka druga nesreča, bi že obstoječi uradniški aparat precenil škodo in ne bi bilo potrebno, da se postavi nek poseben aparat, kakor to določa vladni načrt.

Ta aparat bi takoj procenil škodo, ki bi se izplačala iz letošnjega proračuna. V prihodnji proračun pa bi se vnesla vsota, ki se je izplačala letos. Zato ne bi bilo potrebno nobenega posebnega uradništva in nič drugega.

Gospodje! Ta vsota ne bi bila niti tako velika, ker je sam gospod minister v odboru izjavil, da znaša celotna letošnja škoda samo 315 milijonov dinarjev. (Svetozar Pribečević: »Ta se mnogo na to razume! Samo v banovini je škoda večja!«) Tako je dejal minister in jaz mu moram verovati. V mojem načrtu je bilo sprejeto načelo, da se ne sme nikdar izplačati polna škoda, temveč samo 80 odstotkov. Tako bi rabili samo 250 milijonov in vsa letošnja škoda bi bila plačana. To pa ni pri 12 milijardnem proračunu nobena tako velika vsota, temveč nasprotno celo majhna. Zato gospodje, če sprejmete ta zakon, boste prepričani, da niste storili dobro.

Glavne napake vladnega načrta.

Kakor vidite takoj v prvem členu vladnega načrta, se ustvarja nov uradniški aparat, kar je po mojem načrtu čisto nepotrebno in kar povzroča državi samo nove stroške.

V drugem členu se vidi, da se ni hotelo izdelati zakona, ki bi v resnici osigural kmeta, temveč se tu le govori, da se kmet lahko zavaruje in govori se celo o nekakih zavarovalnicah, nekakih delniških družbah, torej o privatnih špekulantih, ki streme vedno le za tem, da se obogatijo na račun naroda.

V petem členu vidimo, da se je, ker se je hitro delalo, pozabilo na deteljo in hmelj; zaradi tega bi prošil, da se načrt vsaj v tem oziru popravi.

Mogel bi še dosti navesti in dokazati, kako je ta načrt slab in ničvreden, pa mislim, da ste o tem tudi sami prepričani. Mislim, da je v radikalnem klubu, v kolikor ga jaz poznám, dosti kmetov, ki ne nosijo samo kmetske obleke, temveč ki imajo tudi kmetsko srce in prošil bi te, da prihranijo radikalnemu klubu sramoto, ki pade nanj zaradi tega načrta in da ga zato vrnejo odboru in da se potem izdela nov načrt, ki bi ga sprejela vsa skupščina in s katerim bi bilo resnično pomagano kmetu; ne pa, da bo to samo zakon, ki preprečuje načrt g. Laziča in ki je samo pesek v oči kmetu.

Pa dasi so bila izvajanja tovariša Pucija stvarna in neovrgljiva, dasi je vsa skupščina znala, da govori strokovnjak, je vendarle meščanska vlada radikalov sprejela vladni načrt in dala kmetskemu ljudstvu peska v oči.

Kdo bi se temu čudil, če pa so klerikalci radikalom pomagali in če je bil v vsem Jugoslovanskem klubu edino posl. Kranjc toliko pošten, da je branil kmetski interes.

Velika sramota za klerikalce je Markov protokol, ker izpričuje za vse večne čase njihovo popolno politično nesposobnost.

Se večja sramota za klerikalce pa je njih glasovanje za vrnitev Lazičevega načrta odboru, ker s tem so izdali kmetijske koristi, s tem so dokumentirali svojo politično sleparijo. Vi vsi pa, ki ste bili težko prizadeti od toče, od povodnih in drugih vremenskih nepravil — zahvalite se klerikalcem, ne ne prejmete nobene

Proti naobrazbi ljudstva.

Največji nasprotnik klerikalne sleparske politike je — ljudska pravoslavje. Zato nastopajo klerikalci pri vsaki priliki proti vsakomur, ki hoče ljudstvo resnično naobraziti, zato so dosledno v boju z učiteljstvom in zato so samo za ono šolstvo, ki je čisto v njihovih rokah, ki služi bolj poneumnevalnim ko pa naobrazovalnim namenom.

Da je temu tudi v resnici tako, so klerikalci klasično dokazali v Št. Vidu pri Ljubljani.

Tu je bila dosedaj 6 razredna šola, ki jo je obiskovalo preko 500 otrok. Ker niso v Št. Vidu otroci ravno tako neumni, da bi morali vsi ponavljati peti in šesti razred, so bili tako otroci med 12. in 14. letom brez šole, ker so šentviško dovršili, druge pa imeli niso. Je pač tako, da ni vsakdo v stanu dati za svojega otroka kakih 700 dinarjev mesečno, da se izuči v mestu.

Da rešijo otroke pohajkovanja in da jim dajo dobro naobrazbo, je sklenil krajni šolski svet v Št. Vidu na predlog naprednih prebivalcev, da se ustanovi v Št. Vidu meščanska šola. Učiteljstvo je prebivalstvo podpiralo pri tej plemeniti nameri z vso silo in tudi višji šolski svet je bil za ustanovitev meščanske šole. Z združenimi močmi je bilo tako vse pripravljeno za ustanovitev meščanske šole in potrebno je bilo samo še to, da prevzame šentviška občina stroške za učila v znesku 7000 dinarjev. 2000 dinarjev bi prispevala občina v Zg. Šiški, ki je namreč vsolana pod Št. Vidom in ki je na ta prispevek tudi po soglasnem sklepu občinskega odbora pristala. Velika občina Št. Vid bi to-

podpore, zakaj oni so onemogočili resnično zavarovanje proti toči!

Sramota pa tudi za vse one pristaje kmetijske zveze, ki še vedno poslušajo in volijo take poslance, ki so nastopili proti najvažnejšemu kmetijskemu zakonu — proti zavarovanju proti toči!

rež morala plačati samo 5000 dinarjev in I. razred meščanske šole bi bil odprt že letos.

Proti temu pa je nastopil dekan Zabret in zvesto ga je pri tem protikulturnem poslu podpiral profesor na škofov. gimnaziji Samsa. (Lep profesor to!) Klerikalna podrepiška večina v občinskem odboru v Št. Vidu je seveda dekanu Zabretu slepo pritrdila in tako je *otvoritev meščanske šole v Št. Vidu onemogočena*.

Pripominjamo samo še, da se je 20 posestnikov zavezalo, da bodo prispevali k vzdrževanju stroškom meščanske šole, toda kljub temu je dekan Zabret vztrajal pri svojem protikulturnem predlogu in ž njim seveda tudi ševasti župan Babnik.

Predlog, da občina prispeva onih 5000 dinarjev, je prišel v odsotnosti Zabreta kasneje še enkrat na dnevni red občinske seje. Po enourni debati pa je župan preprečil glasovanje o predlogu in je bila tako ustanovitev meščanske šole zopet pokopana.

Proti tej kršitvi županiških dolžnosti pa protestiramo kar najodločnejše in zahtevamo, da naredi vlada red. Ne sme zmagati reakcionarstvo, ne sme triumfirati nasprotnik šolstva. Če noče klerikalni nazadnjaški občinski odbor storiti svoje dolžnosti do ljudstva — in ljudska naobrazba je dolžnost občine — potem se naj občinski odbor razpusti in postavi genta, ki bo poskrbel za ljudsko naobrazbo.

Dekan Zabret in njegov pomočnik Samsa pa se naj sramujeta svojega reakcionarstva in svojega strahu — pred ljudsko naobrazbo.

Na ulico vržen denar.

V Beogradu pravijo, da je treba pri-
četi štediti. Se popolnoma strinjamo, samo obžalujemo, da so se na to v Beogradu spomnili tako pozno. Toda če smo za štedenje, se pa to ne pravi, da smo tudi za takšno štedenje, ki je pravzaprav zapravljanje. Takšno »štedenje«
se zgodi vselej, kadar se žš skoraj dovršene stvari ne dogradi popolnoma. In tako zapravljanje se vrši sedaj na Dolenjskem.

Koncem januarja je bila ustanovljena v Ljubljani sekcija za trasiranje od nas uzakonjenih novih železniških zvez Slovenije. Z delom se je pričelo takoj in je delo tako uspešno napredovalo, da bi bilo trasiranje koncem julija že končano. Pred kratkim pa pride iz Beogra-

da ukaz, da se mora takoj z delom prenehati, ker je sekcija razpuščena. Z drugimi besedami se pravi to, da je bilo vseh 300.000 dinarjev, kolikor je veljalo dosedanje delo, vrženih na cesto. In vendar bi bilo treba samo še kakih 14 dni dela in vse trasiranje bi bilo gotovo in že izdani denar bi imel zmisel.

Ponovilo se je tako isto, kar smo doživeli leta 1920, ko je bilo brzojavno odpovedano nadaljnje trasiranje proge Št. Janž—Sevnica in je bilo s tem vrženih 100.000 kron na cesto.

Proti takemu zapravljanju državnega denarja protestiramo najodločnejše in upamo, da bo vlada še v pravem času spoznala svojo zmotno in preklicala svoj neumestni in škodljiv sklep.

Planinci I

Planinski odbor za radovljiški okraj priredi dne 16. avgusta na dan sv. Roka veliko planinsko zborovanje.

Ker prihaja planšarstvo našega okraja v vedno bolj kritične prilike je nujno, da z mogočno manifestacijo opozorimo merodajne kroge, da je planšarstvo tako važna panoga narodnega gospodarstva, da absolutno ne trpi več nobenega zanemarjanja. Zato se udeležite pla-

ninskega zborovanja polnoštevilno. — Zlasti pa je velika udeležba potrebna tudi zato, ker se udeleže zborovanja zastopniki interesiranih uradov.

Po zborovanju bo seja planinskega odbora, ki bo sklepal o vseh stavljanih predlogih.

Zborovanje se vrši ob 10. uri dopoldne pri Krištofu.

Ažman, t. č. načelnik.

Pokrajinske vesti.

(Pozdravljamo jugoslovensko učiteljstvo!) Te dni zboruje v Ljubljani jugoslovensko učiteljstvo. Do 5000 učiteljev bo združevala samo ena misel, kako da bi zvesti svojim častnim tradicijam posvetili tudi v bodoče vse svoje moči blagru naroda. Ni kmalu inteligenčnega stanu, ki bi bil tako zaslužen pred narodom kakor je učiteljski stan. Vsa naobrazba naroda, vse njegov duševni in s tem tudi gospodarski napredek je tesno spojen z delom učiteljstva. Prav posebno pa je dolžan hvalo učiteljstvu kmetijski stan. Naše čebelarstvo, naše sadjarstvo, pa tudi vse naše kmetijstvo ne bi bilo na današnji višini, če ne bi bilo dela učiteljstva. Vedno bo pa učiteljstvu tudi v čast njegova neustrašna borba za napredno misel. Dosti trtev so položili učitelji na oltar naprednosti, čns je, da jim v svobodni Jugoslaviji te žrtve vendar enkrat prinesejo vsaj nekaj zadoščenja. Zato želimo iz vsega srca učiteljskemu kongresu čim večji uspeh. Da bi jim dal narod vsaj nekaj tega, kar so dali narodu učitelji. Naj živi jugoslovensko učiteljstvo.

(Kongres jugoslovanskih novinarjev.) Najtežje in najbolj nehvaležno politično delo je na ramol naših časnika-
jev. Kljub temu pa vrše naši časnika-
jevi težavni posel požrtvovalno in ne-

vrsten učitelj mladine, izven nje največ-
šnji prijatelj starišev, v vsakem trenut-
ku pa borec za narodno in napredno mi-
sel, to je bilo neomajno geslo Žirovnika
tekem vseh dolgih 50 let njegovega plo-
donosnega dela. Nemogoče je, da bi na
tem mestu omenili vse, kar je storil Ži-
rovnik dobrega. Naj zadostuje, če samo
navedemo njegova glavna dela. Slo-
vensko kmetijsko ljudstvo bo večno hval-
ležno Žirovniku za njegov trud za dvig
kmetijstva. Podružnica Kmetijske druž-
be v Št. Vidu, pa tudi njen glavni odbor
sta živa dokaza njegovega dela. Posebno
pa bo hvaležna Žirovniku sloven-
ska pesem, Žirovnikovih zborov na-
ša pevška društva včasih sploh pogre-
šati niso mogla, tako izvrstni in času
primerni so bili. Najlepši spomenik Ži-
rovnikove delavnosti pa je njegov pev-
ski zbor v Št. Vidu, ki nosi po njem
tudi njegovo ime. In ne more prazno-
vati Žirovnik svojega jubileja lepše, ka-
kor da ga praznuje v krogu svojega
zboru. Samo blagru naroda je veljalo
Žirovnikovo delo, toda kljub temu je
bil Žirovnik od naših klerikalcev stalno
preganjan, dokler tudi niso dosegli nje-
gove premostitve. Mislili so, da s tem
ubijejo tudi Žirovnikov zbor, pa so se
zmotili. Kreпка je bila zasejana Ži-
rovnikova pšenica in klerikalno sovraštvo
je bilo brez moči. — Številnemu krogu
jubilarov, ki bo dne 5. avgusta proslav-
ljal zaslužnega nacionalnega dela-
lavca in pravega kmetijskega prijatelja,
se pridružujemo tudi mi in kličemo
Janko Žirovniku: na mnoga leta! — To-
variši! Vi pa pohitite dne 5. avgusta v
Št. Vid k Slepemu Janezu in počastite
moža, ki je trpel, ker je delal za vas.
Kulturna manifestacija mora biti proslava
Žirovnikovega jubileja! Tovariši
skrbite, da se to tudi zgodi!

(Odkritje spominske plošče sloven-
ski materi.) Preteklo nedeljo je bila
slovesno odkrita v Trbovljah spomin-
ska plošča na rojstni hiši slovenske ma-
tere Ane Dimnikove. Če kdo, potem je
zaslužila pokojna Ana Dimnikova, da jo
počasti slovenski narod. Bila je med pr-
vimi Slovenci, ki je neustrašeno pri-
čela delovati za nacionalno probujeno
naroda in v veliki meri je njena zasluga,
da so postale nekdanje čisto nemške Tr-
bovle naše. Kakor pa je slovela Ana
Dimnikova po svojem narodnem pre-
pričanju, tako je bila znana tudi po
svoji delavnosti in dobrosrčnosti. Zato
ji je nadel narod časten priimek slo-
venske matere in pod tem imenom je
bila znana Ana Dimnikova po vsej Slo-
veniji. Najlepši spomenik pa je postavil
pokojnici pisatelj Vladimir Levstik v
svojem romanu Gadje gnezdo, v katerem
je Kastelka — Ana Dimnikova. —
Naj bodo te skromne vrstice dokaz, da
slovenski kmet ni pozabil svoje dobrot-
nice.

(Dr. Karlin), novi mariborski škof je
bil v nedeljo slovesno instaliran kot
škof Lavantinske škofije. Upamo, da bo
novi škof skrbel, da bo njemu podreje-
na duhovščina v državnem oziru sto-
rila svojo dolžnost in da se na Štajer-
skem ne bo vera tako izrabljala, kakor
se to dogaja na Kranjskem.

(Odkritje spominske plošče Davori-
nu Trstenjaku) ob priliki kongresa jugo-
slovanskega učiteljstva v Ljubljani. Za-
grebško poverništvo Udrženja Jugo-
slovanskega Učiteljstva namerava ob
prilici kongresa dne 8. avgusta odkriti
spominsko ploščo pedagogu in prvobor-
itelju hrvatskega učiteljstva Davorinu
Trstenjaku, našemu rojaku, na njegovi
rojstni hiši v občini Hum pri Ormožu.
Davorin Trstenjak je bil eden najodlič-
nejših borec za jugoslovanstvo pod
prejšnjo monarhijo, odlični pedagog in
pisatelj ter odločno svobodomislalni
nazora. Na to odkritje posebno opozar-
jamo učiteljstvo ormoškega in bližnjih
okrajev, da se odkritja udeleži v čim
častnejšem številu. Tudi naše ljudstvo
se naj udeleži slavlja, da bodo tuji vi-
dela, da znamo spoštovati naše može.

(Glavna skupščina Jugoslovanskega
Šumarskega Udrženja) bo v dneh 17.
do 23. avgusta t. l. v Ljubljani. Hkrati
se priredijo ekskurzije na Bled in v Tr-
bovle, na Pokljuko in na Triglav. —
Člani, ki se žele udeležiti skupščine in
ekskurzij, naj to nemudoma pri-
javijo v smislu vpslane jim prijave-
nice; posebno je navesti, za katere dne-
ve in za koliko oseb potrebujejo stano-
vanje in katere ekskurzije se namera-
vajo udeležiti. Nepriglašeni člani se ne
bodo mogli vpoštevat. Prijave je
vpisati Podružnici Jugo-
slov. Šum. Udrženja v Ljub-
ljani, Križanke.

(Tov. Pucelj in uradniški zakon.)
Ker so v tej stvari klerikalci po svoji
stari navadi nesramno lagali, smatramo
za potrebno, da povemo resnico. V sled
reakcionarnih določil, ki so jih radikal-
i vnesli v uradniški zakon v zadnjem hi-
pu, so sklenile vse opozicijalne stran-
ke, da zapuste skupščino. Tudi od kler-
ikalcev se je to pričakovalo, ker so ta-
ko obljubljali, toda v zadnjem hipu so
zaradi koritca spremenili svoj sklep.
Tov. Pucelj se je z dr. Sekuličem, soci-
jalističnim poslancem dogovoril slede-

če: Oba ostaneta v skupščini in poča-
kata, da podajo vse skupine svojo iz-
javo o uradniškem zakonu, ker oba kot
poedince ne izjave podati ne moreta. —
Nato zapustita skupno z zadnjo opozi-
cijalno skupino skupščino. Nepriča-
kovano izjavijo klerikalci, da so sicer
proti, da pa ostaneta v skupščini. De-
monstracija opozicije je bila s tem one-
mogočena. Tov. Pucelj in Sekulič sta
zato mogla poudariti svoje opozicio-
nalno stališče samo s tem, da sta ostala
v skupščini in glasovala proti, ker izja-
ve, kot rečeno, nista mogla podati. —
Vsakdo si lahko sam izračuna, kaj bi
dejali klerikalci, da je tov. Pucelj odšel
iz skupščine. Na vse grlo bi kričali, da
je tov. Pucelj pobegnil, ker da si ni
upal glasovati proti radikalom. Vsaj so
to klerikalci trdili celo glede vojaškega
zakona, ko je tov. Pucelj nič manj ko
petkrat govoril proti vladnemu na-
črtu.

(Klerikalna politika.) Takole jo ozna-
čuje bivši generalissimus SLS dr. Su-
šteršič v svojem glasilu »Ljudski Ted-
nik«: V enem oziru je bil uspeh sedanje
vladne taktike brez dvoma zajamčen: v
pogledu SLS. Po našem mišljenju ne
more biti nobenega dvoma, da pride v
doglednem času do odcepa SLS od fe-
deralističn. bloka odnosno od Radića,
kakor hitro postane njegova družba ne-
varna za klerikalne junake. V tem hipu
bodo voditelji SLS točno zapustili g.
Radića, ga prepustili njegovi usodi in se
pobrigali za isto točnostjo za svojo lastno
kožo in svoj žep. To odgovarja glavnim
maksimam (pravilom) klerikalne tak-
tike, v kateri se odlikujejo po »jekleni«
doslednosti, ker sloni na obeh edino za-
nesljivih svojstvih današnjih junakov
SLS: na kukavičnosti in požrečnosti...
Ta uničujoča sodba dr. Sušteršiča o na-
ših klerikalcih pač ne rabi dostavka.

(Kaj pravijo hrvaški klerikalci?) Po-
ročali smo že, kako so hrvaški kler-
ikalci, katerim je Radić pobral vse man-
date, svarili naše klerikalce pred zvezo
z Radićem. Pa za Korošca je bilo vsako
svarilo zaman in Korošec je sklenil oni
škandalozni Markov protokol. Hrvaški
klerikalci dajejo sedaj Korošču hude
lekcije, kako ga je polomil in pravijo,
da je Korošec, ki je omogočil samoradi-
kalno vlado tudi odgovoren za vsa nje-
na dejanja. Mnenje hrvaških klerikal-
cev je popolnoma točno in samo paten-
tiran zapeljavec more še naprej plo-
skati SLS, ki je dala vse polno novih
bremen, pa nobene olajšave.

(Klerikalci proti agrarni reformi.)
Poslanec Škulj je pretečen teden po-
sredoval pri agrarni direkciji v korist
stiskega samostana in proti koristim
kmetijskega ljudstva. To se pravi, da
morajo sedaj kmetje vsled intervencije
poslanca Škulja vrniti zemljo, ki so si
jo po pravici in po dolgotrajni borbi pri-
borili, bogatim menihom v Stični. In
vendar pravijo menihi, da žive le za
drug svet. Ali se še spominjate na one
listke, ki jih je pošiljal dr. Korošec vo-
lilem in v katerih pravi, da se bo SLS
borila »za pravično agrarno reformo.«
Sedaj vemo kako si jo klerikalci pred-
stavljajo, namreč tako, da dajo bogatim
menihom vse, revežem pa vzamejo še
zadnji košček zemlje.

(V. katoliški shod ali česar ne raz-
umemo.) V »Slovenec«
čitamo v ofici-
jelnem naznanilu o V. katol. shodu, da
»izključuje katoliški shod kot nepoli-
tična skupščina katoličanov vsakršno
zborovanje kake politične skupine. Zato
bodo ob katoliškem shodu zborovale
tudi le naše verske in kulturne organi-
zacije.«
Malo pozneje pa beremo v istem
oglasu sledeče: »V ponedeljek
zboruje odsek za cerkveno-politična in
politična vprašanja.«
Kako morejo ven-
dar čisto nepolitična društva zborovati
o političnih vprašanjih? — Ali pa je
katoliška misel res že tako povaljana,
da mora zaradi klerikalne politike priti
celo v oznanilo katoliškega shoda očit-
na neresnica?

(Nove vrste politiko je odkril) pro-
fesor Sušnik. Ko je namreč sklepala
skupščina o tem, da se izroče sodišču
tudi poslanci, ki so kot odgovorni ure-
dniki toženi zaradi razžaljenja časti, je
proti temu protestiral prof. Sušnik, češ,
da se zaradi politike ne sme izročiti po-
slanca sodišču. — Obrekovanje je torej
po mnenju prof. Sušnika — politika. Pa
se še kdo čudi, če je klerikalna politika
tako umazana in ogabna, da se vsak
poštenjak s studom obrača od nje?

(Katoliški shod v Ljubljani.) Prire-
ditelj ljubljanskega katoliškega shoda
se trudi na vse pretege, da bo katoli-
ški shod kolikor mogoče sijajna mani-
festacija za SLS. Pa temu se ne čudimo,
ker od naših klerikalcev pač nikoli ni-
smo pričakovali, da bi prenehali s svo-
jim nesramnim izrabljanjem vere. Pač
pa se čudimo nekaterim duhovnikom, ki
jih poznamo kot poštenjake in iskrene
vernike, da nikdar ne protestirajo proti
tej zlorabi vere. Zlasti pa se temu ču-
dimo, ker je še pred nedavnim glasilu
Vatikana »Osservatore Romano«
ostro nastopilo proti zlorabi cerkve v poli-
tične namene in dejalo, da ni nobene
katoliške stranke in da nobene sploh

biti ne more. — Ampak naše priredi-
telje katoliškega shoda vse to ne briga
— samo da bo Eselesu pomagano.

(Jugoslovanski Orli) so se udeležili
velikega mednarodnega zleta katoliških
telovadcev v Parizu. Kot objektivni
kronisti tudi radi zabeležimo, da so do-
segli sorazmerno lep uspeh. Zanimiva
pa je druga stvar. Zlet katoliških telo-
vadcev v Parizu se je vršil v strogo
patriotičnem duhu in tudi naši Orli so
se kar cedili jugoslovanskega rodoljublja.
Tako je Orel Kuhar napil našemu kra-
lju in na grob neznanega vojaka so po-
ložili Orli venec s trakom v naših dr-
žavnih barvah. Sploh so se vedli kot
najboljši jugoslovanski rodoljubi. To
njihovo ponašanje je res samo hvale-
vredno, če je tudi iskerno. Zalibog pa
vemo vsi, da doma Orli niso vzgled pa-
trijotizma, vsaj so bili posamezni Orli
že pred sodiščem obsojeni vsled svojih
protidržavnih izjav. V Parizu so bili
Orli torej monarhisti in kakor kaže po-
klonitev neznanemu vojaku tudi milita-
risti. Odkod ta izprememba? — Ker bi
Orli doživeli v Parizu najstrašnejšo bla-
mažo, če bi Francozi samo zaslutili, da
Orli ne spadajo v krog jugosloven-
skih nacionalistov. In še eno je treba
pripomniti. Francozi so Orle iskreno po-
zdravili, ker so videli v njih krvne brate
onih junakov Srbov, ki so v svetovni
vojni s svojo zvestobo in s svojim le-
gendarnim junaštvom zadivili ves svet.
Uspeh Orlov je v veliki meri posledica
srbskih zaslug. Ali bodo Orli, ko se vr-
nejo v domovino, to resnico tudi iskre-
no povedali svojim pristajšem? Ali bo-
do imeli Orli, ko pridejo iz Pariza po-
gum, da bodo z vso brezobzirnostjo
nastopili proti protisrbskim hujskačem
in vrstah klerikalne stranke? Ali bodo
postali po pouku Pariza tudi naši Orli
zvesti in dobri državljani? — Na ta
vprašanja morajo odgovoriti Orli, šele
potem se bo izkazalo, če je bila njihova
pot v Pariz uspešna ali ne, kajti uspeh,
ki sloni na hinavščini ni noben uspeh.

(Našmirani klerikalci.) Poročali smo
že kako so klerikalci kot edina opozi-
cijalna skupina ostali ob priliki reak-
cionarnega uradniškega zakona v skup-
ščini ter omogočili radikalom moralčen
kvorum. Za to uslugo so zahtevali kler-
ikalci, da postane član glavne kontrole
g. Vodopivec in da se ne izroči Žebota
sodišču. Radikalni so vse obljubili, ko so
pa klerikalci svoje obveze izpolnili, so
radikalni kompaktno glasovali za izro-
čitev Žebota sodišču. Tako so klerikalci
stalno našmirani, samo da govore z ra-
dikali. Divna je politika g. Korošca! Ni
čuda, da že polzušajo nekateri kler-
ikalci, kako bi odžagali g. Korošca. Ker
je njegova »dalekovidnost«
za nas zelo
dobra, prosimo g. Korošca, da prekine
svoje »lečenje«
v Karlovih varih in da
pomiri nezaželjene v stranki.

(Za naše klerikalce.) Vlada namera-
va pregledati razne kupčije, ki jih je
storil takoj po preobratu klerikalni go-
spodarski svet, ki je na debelo prodajal
vojni plen ter oškodoval državo za par
sto milijonov dinarjev. Sicer je bil pri
teh kupčijah udeležen tudi marsikak
Srbičanec, toda radikalni so še vedno
taki tiči, da bo preiskava grozna samo
za klerikalce in tiste, ki so jim neljubi.
Pa to je postranska stvar. Glavno je,
da imajo radikalni sedaj naše klerikalce
v rokah in da bodo ti morali sedaj lepo
molčati o centralizmu, ker jim drugače
centralizem pobere milijončke, ki so jih
oni pobrali ljudstvu, vrhu vsega pa
vrže par koritarčkov še v ječo. Dobro
bi bilo, da bi vlada odredila tudi po-
sebno komisijo, ki bi preiskala, kam da
je izginil denar za živinsko zavaroval-
nico.

(Časnikarska dostojnost.) Beograjs-
ko »Vreme«
je priobčilo neresnično
vest o dr. Vošnjaku. Vest je bila žaljiva
tudi za nas. Dr. Vošnjak je nato poslal
popravek, ki ga je »Vreme«
tudi pri-
občilo. »Slovenec«
je seveda napadal-
no notico »Vremena«
strastno ponatis-
nil, popravek pa je zamolčal. In vendar
se upa govoriti »Slovenec«
o časnikar-
ski dostojnosti!

(Prostovoljno gasilno društvo v No-
tranjih goricah) bo v nedeljo 5. avgu-
sta na svečan način otvorilo svoj novo
zgrajen Gasilni dom. Spored svečano-
sti: 1. Ob 3. uri popoldne svečana otvo-
ritev Gasilnega doma. 2. Po otvoritvi
velika vrtna veselica z bogatim srečo-
lovom. Ker je čisti dobiček namenjen
kritju stroškov za zgraditev Gasilnega
doma, pričakujemo številno udeležbo
vseh prijateljev gasilstva.

(Iz radovljiškega okraja nam poro-
čajo.) Naši orlič se kaj pridno priprav-
ljajo na katoliški shod. Tako nam poro-
čajo iz Lesca, da sta prišla domov dva
orliča v čisto novih krojih. Na očetovo
vprašanje, kdo da bo plačal te kroje,
sta odgovorila, da sta dobila kroj za-
stoni in še denar povrh. Priče so za to
na razpolago. Odkod denar za kroje,
končno ni težko ugeniti. Če daje drža-
va gotovim osebam les iz svojih go-
zdov skoraj zastoni, potem pač ni ču-
dno, če se izkažejo ti hvaležni in dajo
»nepolitičnim«
orlom kroje zastoni. —
Pravijo, da se bo tudi naša veleslavna

firma Hudovernik korporativno in v krogih udeležila katoliškega shoda. Pa ne da bi rabila sedaj posebnega žegna, ker se je družba nekoliko razbila?

(V Moravčah) bo dne 5. avgusta shod in sicer samo za pristaše SKS. Na shodu bo poročal tov. Pucelj. Tovariši, udeležite se shoda polnoštevilno!

(Gorenjcem!) Sokolske slavnosti v Stražišču se nameravajo zavedni kmetje iz radovljanskega okraja udeležiti v velikem številu in sicer v narodnih nošah. Pozivljamo zato zavedne Poljančce, da slede primeru Radovljčanov in da store vse, da bo sokolska slavnost v Stražišču v ponos kmetškemu ljudstvu. Vsi na slavnost v Stražišče!

Uvoz italijanskega vina v Jugoslavijo.

Te dni so nekateri listi prinesli presenetljivo novico, da stremi Italija za tem, da se pri trgovskih pogajanjih doseže z Jugoslavijo sporazum za uvoz več tisoč hl italijanskega vina v Jugoslavijo proti prav nizki carini.

Ceravno bi prišla tu v poštev v prvi vrsti le vipavsko-goriška vina, namreč vina naših obmejnih slovenskih vinogradarjev, ki so po nesrečnem naključju prišli pod Italijo, se vendar ne sme dovoliti nobenih ugodnosti glede uvoza tujih vin v našo državo in sicer pod nobenim pogojem in nikomur, najmanj pa Italiji, ki bi s svojim cenenim vinom spravila naše producente in tudi vinske trgovce v Jugoslaviji v še večje škripce, kot se sedaj zbog slabih trgovskih razmer že nahajajo.

Jugoslavija pridela zadostno množino vina, da ga more še izvažati in ji toraj absolutno ni potrebno segati po tujih vinih. Proti taki nameri se mora vse upreti, v prvi vrsti pa kmečko ljudstvo zastopajoči poslanci v parlamentu.

Ne bilo bi pa napačno, da posamezna vinogradniška in kletarska društva vpošljejo primerne ugovore in resolucije poljedelskemu ministru in nar. skupščini v Beogradu.

Fr. Gombač, Ljubljana. (Pripomba uredništva.) Ni treba, da se posebej pripominjamo, da se z mnenjem g. Gombača popolnoma strinjamo. Pač pa bi opozorili na pr. dejstvo. Propaganda za uvoz italijanskih vin so pričeli goriški klerikalci. V »Goriški Straži« so zahtevali prost uvoz kar za četrto milijona hektolitrov. V »Kmetijskem listu« smo nato opozorili Goričane, da je ta zahteva neresna in zato neizvedljiva. Pa za naše mnenje se oni niso zmenevali, temveč so gonili svojo lajno naprej. Posledica tega je bila, da so se pričeli tudi že italijanski poslanci zanimati za vso stvar in da so tudi pričeli zahtevati izvoz lastnega vina v Jugoslavijo. S tem pa je postalo za vsakega razsodnega človeka jasno, da bi italijanska vlada vso stvar obrnila tako, da bi bili deležni prostega izvoza pač italijanski vinogradarji, nikakor pa ne slovenski. Z dovoljenjem uvoza vina iz Italije bi torej dosegli to, da bi silno oškodovali jugoslovenske vinogradarje, da pa prav nič ne bi pomagali slovenskim vinogradarjem v Italiji, temveč edino laškim.

Kljub temu pa bo »Goriška Straža« gonila še naprej svojo lajno, ker njej je, ko našim klerikalcem le za strankarski profit, ne pa za stvar. Njihov voditelj g. Šček je to dokazal že več ko enkrat.

Dipl. agr. A. Jamnik, Ljubljana.

Organizacija gozdnih posestnikov.

V predidnih člankih sem se na kratko dotaknil v glavnem nekaterih vprašanj vzkliščanja gozdne posesti, produkcije lesa, vnovčevanja gozdne posesti, produkcije lesa, vnovčevanja in lesne trgovine na splošno. Opozorjal sem na škodo, ki jo v sedanjih neurejenih razmerah trpi gozdni posestnik, lesna trgovina in narodno gospodarstvo sploh.

Povdarjal sem na potrebo združenja gozdnih posestnikov v svrhu čuvanja svojih producerskih koristi in ureditve produkcije ter boljšega vnovčevanja gozdnih pridelkov in izdelkov ob boljšem poznavanju trga in blagovne borze, kakor tudi na dejstvo, da bi združeni gozdni posestniki roko v roki z združenimi lesnimi trgovci in industrijci lahko tako posamezniku kot celemu narodu prihranili vsako leto debele milijone, kateri se danes izgubljajo prav po nepotrebnem.

Sedaj pa k sami organizaciji gozdnih posestnikov.

Ta naj bi s početka bila magari prav rahla, da bi le bila dana možnost, da se gozdni posestniki redno obveščajo o zahtevah lesnega trga in o dosežkih izkupičkih, pa bi bilo že veliko storjenega. Seveda tega posamezniki kot taki ne morejo vršiti, nego bi morali nekje imeti kako svoje središče.

Ko bi to uspelo, bi bilo mogoče iti korak dalje ter bi se moglo pričeti z

zadružnim vnovčevanjem gozdnih pridelkov in izdelkov. S tem bi bila dana možnost oddaje sortiranega blaga in dosegati boljše cene, ves trud in iskanje bi bilo posamezniku prihranjeno, a tudi lesna trgovina ter industrija in drugi porabniki bi vsak čas bili lahko dobro postreženi. To dejstvo bi znatno dvignilo efekt našega izvoza, kakor tudi bi omogočilo intenziviranje domače lesne industrije v tem smislu, da bi se ne izvažalo lesa samo kot surovino ali pa kot polfabrikat, nego kot popolni izdelek. Pri tem bi domače ljudstvo zopet našlo obilo zelo potrebnega in dobrega zaslužka, ki ga danes moramo prepuščati tujcu.

Toliko za danes. Podrobneje o organizaciji gozdnih posestnikov v razpravi ne kaže. Ako pa bi moji dosežki članki našli primerne odmeve med gozdnimi producenti, sem rad pripravljen delovati, da bi se mogli kjerkoli sniti na sestanek, na katerem naj bi se o vsem potrebnem razpravljalo in sklepalo.

Katastrofalni nastop oidija

se nam javlja iz vseh vinarskih okolišev in nam preti, da nam ta bolezen uniči še to malo, kar je v vinogradih letošnjim vremenskim neizgledom preostalo.

Vinogradniki se opozarjajo, da uporabijo vsa sredstva proti oidiju in ga poskusijo zatreti ali vsaj razširitev omejiti! Ob lepem vremenu je pridno žveplati! Pri zelo močnem nastopu se je posluževati eventuelno tudi natrijevega hipermanganata (25 dkg na 100 litrov vode in 2 do 3 kg vgašenega apna). A najbolj se pa baje obnese žvepleno - apnena brozga z dodatkom 30 - 40 kratne množine vode (na 1 kg brozge 30 do 40 litrov vode). Brozga se z vodo dobro pomeša in s to mešanico se cel trs, posebno pa grozdje, dobro poškopri z navadno škropilnico (ki se rabi za škropljenje proti peronospori). To sredstvo učinkuje baje absolutno sigurno! Napadene jagode izgube v par dneh oidijevo pepelnato prevlak in se, kakor pravimo »obrišejo« ter dobe zopet svojo naravno zeleno in zdravo barvo. To sredstvo priporoča dični naš vinarski strokovnjak g. Fran Majcen, ravnatelj posestev štajerske hranilnice v Podlehniku, ki ga na obširnih hranilničnih posestvih že par let z najboljšim uspehom uporablja.

Zaradi tega opozarjamo tudi mi vse p. n. vinogradnike na to sredstvo ter jim priporočamo, da ga pri letošnji močni invaziji oidija v čim večjem številu preskusijo ter nam blagovolijo naznaniti svoj čas tozadevne rezultate. Žvepleno apnena brozga bi bilo najcenejše sredstvo zoper oidij, že zaradi majhnih množin, ki so potrebne in uporaba je najbolj enostavna. Dobiva se v poljubnih množinah pri tvrdki Anton Jurca, Ptuj.

Vinarski in sadjarski odsek, kmeč. družbe za Slovenijo v Mariboru.

Kmetijsko šolstvo.

Oddelek za kmetijstvo priredi v prvi polovici meseca avgusta sledeča predavanja:

V nedeljo, dne 5. avgusta:

1. V Ajdovcu, po maši v šoli, o kmetiji in sadjarstvu, Kafol.
2. V Novi vasi pri Lescah, o kmetijstvu, Sustič.
3. V Libeličah, o poljedelstvu, Wernig.

V sredo, dne 15. avgusta:

1. V Šteklevcu v šoli, o odbirli semen, Konda.

(Na državni kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu) se začne novo šolsko leto novembra t. l. Šola ima dva oddelka. Celoletna šola je namenjena predvsem učencem iz vinorodnih krajev. Letna šola traja od 1. novembra t. l. do 31. oktobra prihodnjega leta z enomesečnimi počitnicami v avgustu. Zimska šola traja dve zimi po 5 mesecev. Učenci imajo na zavodu vso potrebno preskrbo (stanovanje, hrano in snajenje perila). Preskrbovalnica, ki se plačuje polletno naprej, znaša 240 Din mesečno. V slučaju rastoče draginje se pa lahko zviša. V plačilo se sprejemajo tudi živila po dnevnih cenah. Solnino 50 Din za en semester plačujejo samo učenci, ki niso iz Slovenije. Oddati je tudi nekaj mest proti plačilu polovične preskrbnine in nekaj prostih (brezplačnih) mest, to pa le revnejšim kmetijskim sinovom, ki se izkažejo z uradno potrjenim ubožnim spričevalom, oziroma z izkazom premoženja in ki se zavežejo, da ostanejo po končanem šolanju na domačem posestvu. Šola ima sploh v prvi vrsti namen, da vzgaja kmetjsko gospodarje in zato imajo kmetjski sinovi, bodoči gospodarji, pred vsemi drugimi priložnost prednosti. — Pogoji za sprejem v šolo so: starost najmanj 16 let in naj-

več 25 let, neoporečnost, telesno in duševno zdravje, z dobrim uspehom dovršena ljudska šola. — Prošnje za sprejem je pisati lastnorčno na celo polo, jih kolkovati s kolkom 3 Din in jim priložiti kolek 10 Din. Prošnje je vložiti najpozneje do dne 15. septembra na ravnanjstvo državne kmetijske šole na Grmu, pošta Novo mesto. Prošnji je treba priložiti: 1. krstni list, 2. domovnico, 3. odpustnico, odnosno zadnje šolsko spričevalo, 4. zdravniško spričevalo, 5. spričevalo o navedenosti, 6. izjavo staršev ozir. varuha, s katero se ti zavezujejo plačati stroške šolanja, 7. obvezna izjava staršev ali varuha, ki priloži za prosto ali polprosto mesto, da bo njih sin ali varovanec ostal pozneje na domačem posestvu, v nasprotnem slučaju pa, da povrnejo zavodu prejete zneske podpore. Absolventi kmetijskih šol uživajo ugodnost skrajšanega vojaškega službovanja (dijaški rok) pod pogojem, da ostanejo pozneje na lastnem domu. Podrobnejša pojasnila in vseh zadeval daje ravnanjstvo.

(Vinarska in sadjarska šola v Mariboru) je zaključila svoje 51. šolsko leto v soboto, dne 28. VII. na običajen skromen način. Ob sklepu šolskega leta je bilo vseh gojencev 59 (25 drugoletnikov kot absolventov, 29 prvoletnikov in 5 praktikantov). Vsi so sinovi večjih ali manjših kmetovalcev (iz Slovenije 49, s Primorskega 4, iz Hrvaške 3, po 1 gojenec pa je iz Dalmacije, Črne gore in Srbije). Od 25 absolventov je dovršilo to najstarejšo kmetijsko šolo v Sloveniji 10 gojencev z odličnim uspehom, ostalih 15 pa s povojnim uspehom. Vsi letošnji absolventi se povrnejo na svoje domove odnosno na posestva svojih staršev, kar je posebno razveseljivo. Prvoletniki so — razun enega, ki ima poskušnjo iz dveh predmetov v glavnem radi nezadostnega znanja učnega jezika — končali prvi razred z odličnim oz. s povojnim uspehom. Zavod je prenapolnjen, ker ima njega internat prostora pravzaprav samo za 50 gojencev. Za prihodnje šolsko leto se je prijavilo že lepo število »novincev«; ker bo nekaj eksternistov (izven zavoda stanujočih), bo mogoče sprejeti še par učencev. Prošnje za sprejem se pošiljajo ravnanjstvu lahko še do sredi avgusta. Kako se napravljajo, je razvidno iz zadevnega razpisa v »Kmetovalcu« št. 12 od 30. junija t. l. Kmetovalci, pošiljajte svoje sinove v kmetijske šole, ki so za dober kmetijski naraščaj danes in za bodoče važnejše kot kdaj prej!

Kmetijska dela v avgustu.

Komur je kaj zaostalo iz julija, naj sedaj nemudoma izvrši zamujeno. Ko smo sami opravili svoj vrt, opomnimo še sosedu na napahe v njegovem sadovnjaku! Ogled bi bil kaj koristen tudi v avgustu, sploh vsaj vsak mesec enkrat. Listne uši, krčava uš in razni drugi škodljivci nič ne krivajo, ampak delajo vedno večjo škodo.

Od srede julija dalje pa ves avgust zori rano pečasto sadje (poletne hruške in jabolka). Tu naj pomni vsak sadjar, da ostanejo zgodnje hruške in jabolka le tedaj v dobri skrabi 10—14 dni nepokvarjena, ako jih obereemo vsaj en teden prej, preden so na drevesu žitno zrele.

Rano sadje je zrelo, ko začne z dreva padati prvi piškavci in ko posamezni, navadni črvi sadi na drevesu porumene, sploh izpremenijo barvo, dočim je večina sadja še zelena. Takoj takrat je treba sadje vse obtrgati in zložiti v šrambo. Tu v nekaj dneh pozori (zmed) in je veliko okusnejše nego tisto, ki popolnoma dozori že na drevesu. Ako se zmede na drevesu, nam polagoma popada vse na tla in zaleže prav malo, ker se deloma razbije, deloma ga pobere ljudje, deloma pa ga pokvari žuželke. Kdor pa ga obtrga o pravega časa in vsega hkrati, se zamudi najmanj, ga lahko proda ali pa koristno uporabi doma, ko je uležano.

V avgustu je zadnji čas, da veje močno oblezane dreveja podpremo ali na kakršenkoli drug način zavarujemo, da jih teža debelečega se sadja ne pritisne k tlom ali celo ne polomi. Podpiranje vej ima dvojen pomen, prvič s tem obvarujemo dreveja, da se mu ne odlojijo ali odkrmejo veje, drugič pa jih hočemo zadržati z oporo v njih naravnih legih, ker se sicer ne spravijo rade nazaj v prvotno lego, čeprav jih leseni rešimo težkega bremena. Dreveja pa, ki mu veje vise prav do tal, ni le jako neprimerno, ker moramo pod njimi kositi, večkrat tudi pasti živino, ampak tako dreveja se ne razvija povolno, ker iz višjih vej kaj radi poginjajo naravnost navpik gosti poginjki, roparji, ki jako slabe prvotno, rodovitno vejevje.

Bogato obložene sadne veje podpirajmo s primernimi rogovili ali pa jih privežimo z vrvmi, s srebrotom ali s trtami na deblo in na debelečje veje. Pri zelo rodovitnem dreveju je dobro, da mu naredimo stalno oporo. Jako praktično oporo napravimo tako, da pristavimo k debelu raven drog, ki sega zgoraj ven iz vejevja. Drug nekoliko zasadiamo ob debelu v zemljo, potem ga pa večkrat privežimo z vrvmi k njemu. Z droga napeljimo v raznih razdaljah na vse strani železne, pocinkane žice in nanje privežimo vodoravno drogove, ki držijo vejevje v pravilni legi.

Večkrat je bilo že omenjeno, da moramo skrbno pobirati in uničevati vse nezrele in nerazvite sadje, ki pada poleti z dreveja. V takem trebežu je gotovo zalega tega ali onega škodljivca, ki ga najlažje in najbolj zanesljivo pokončamo, ako sadež uničimo. Poleti je čas, da začnemo misliti na nove nasade. Sedaj, ko dan na dan hodimo po svojem zemljišču, lahko določimo prostor, ki bi ga bilo zasadi. Nikdar pa ne čakajmo s tem do zime ali celo do pomladi. Kdor misli saditi jagode, naj jih sedaj,

avgust je za to najprikladnejši mesec. Ako vzamemo dobro ukorenjene sadike, ako pri presejanju ne otrešamo preveč zemlje in skrbimo za primerno senco in vlago, da se rastline hitro prilastijo, imamo že prvo leto po saditvi nekaj zarodka.

Glavno delo v drevesnici v tem mesecu je cepljenje z očesom ali okulacija. Odločno povdarjamo, da je popolnoma napačno, ako divjake, ki jih bomo avgusta okulirali, poleti kakorkoli skrajšujemo, obrezujemo, pinciramo itd. Divjak pustimo kakršen zrašte, in bodimo veseli, če požene bujno in ima dožge mladice. To je ravno najboljšje znamenje, da se je dobro ukorenčil in da bo iz njega v treh, štirih letih močno drevo. Cim bolj pa jih obrezujemo, tem slabšeji bodo. Proč torej z nožem od divjakov, ki so namenjeni za okulacijo. Odstraniti smemo samo poganki ob debelu blizu tal. Pri okulaciji moramo zelo paziti na vreme in vlago. Ob dolgotrajni suši, ob mrzlem in deževnem vremenu ne okulirajmo, ker se deblo prav slabo sponese. Zadostna vlaga v zemlji in topla sončna vreme je poleg pravilno izvršene okulacije najboljši porok za dober uspeh.

Kjer kaže sadno drevje na dobro letino, je v tem mesecu že polno raznega trebeža, ki se da s pridom uporabiti, posebno v gospodinjstvu. Iz slabejšega sadja, ki je že nekoliko razvito, narejamo lahko vse poletje kis. Če je trebeža veliko in od boljših vrst, ga lahko uporabimo za mezo. V ta namen operimo sadje in razrežemo, izrežimo črvoledino in kosce skuhamo, da razpadejo. Potem to tvarino vročo pretlačimo in jo vkuhamo tako dolgo, da se popolnoma zgosti. V nezrelem sadju ni še razvit sladkor, zato je dobro, ako pridamo na vsak kilogram meze iz takega sadja po 10 do 20 dkg sladkorja, in sicer malo prej, preden je meza dovolj gosto vkuhana.

Sadne soke napravljamo tudi ta mesec, zlasti malinovec. Ne zamudimo nobene prilike, da ne bi izkoristili prav vsakega sadu, ki nam ga nudi narava. Kuhanje malinovca se vrši največ ta mesec.

(iz Humek: Praktični sadjar.)

Politične vesti.

(Italijanska vojska vrh Triglava.) V zadnjem času so pričele italijanske čete redno posešati v polni vojni opremi naš Triglav. Naše turiste kratkoma preganjajo. To postopanje italijanske vojske je nezasišana provokacija, na katero naša vlada, pa tudi mi sami ne bi smeli molčati. Ta provokacija pa tudi jasno kaže, kako škodljiva za narod je klerikalna politika, ki pravi, da je nam vojska odveč. Naj preudari vsakdo samo sledeče: Najprvo so prišli na vrsto rezijanski Slovenci. Potem so prišli Primorci, sedaj pa je ogrožen že Triglav in za njim ves Bohinj in ves blejski kot. Vendar ne bo nihče tako naiven, da bo mislil, da hočejo Italijani samo skale Triglava, ne pa tudi to, kar je za njimi. Tako raste neprestano italijansko poželenje in nobena tajnost ni, da hočejo Italijani dobiti tudi Trbovlje, Hrastnik, Zagorje in Rajhenburg, ker jim tako zelo primanjkuje premoga. Naj nihče ne misli, da slikamo samo vrana na steno, temveč vsakdo si naj zapomni besede Mussolinija, ki je dejal, da ima Italija 15 milijonov preveč ljudi, za katere mora najti novo zemljo. Kje pa morejo najti Italijani lepše in bogatejše zemlje ko pri nas? Katera zemlja pa jim je bližja od naše? Prevdarite vse to in spoznali boste, da pripravila tisti našo sužnost pod Italijo, kdor nasprotuje naši vojski. Svoboda je dragocnost, vsako dragocnost pa je treba braniti! Zato živela naša vojska!

(Konferenca v Sinaji) je imela popoln uspeh. Ker so se razmotrivala predvsem vprašanja, ki zadevajo samo Češko, Rumunsko in Jugoslavijo, je bilo vprašanje vstopa Poljske v Malo antanto odloženo. Iz istega razloga se tudi ni razmotrivalo o vstopu Grške v Malo antanto, čeprav bi Grška z ozilom na povrnitev Turkov v Evropo to želela. Pred vsem se je razmotrivalo vprašanje reparacij (vojne odškodnine). Med vojno so se zavezniške vlade silno zadolžile v Ameriki in v Angliji. Ta dolg je tako ogrožen, da ga države brez gospodarske katastrofe ne morejo poravnati. Vse te države pa imajo dobiti od Nemčije, ki je večino teh držav v veliki meri naravnost izropala, vojno odškodnino, ki presega dolgove držav. Nemčija pa pravi, da teh dolgov ne more plačati in grozi z velikimi komunističnimi nemiri, če bi se od nje vseeno zahteval denar. Zato in pa vsled lastnih trgovskih dobičkov so začeli Angleži pritiskati na ostale zavezničke, da se naj dolg Nemčije zniža. To se je tudi že opetovano zgodilo, toda Nemci še vedno niso zadovoljni. Na drugi strani pa so pričeli Angleži zahtevati povračilo dolgov od zavezniških držav. Na ta način bi prišle zavezniške države v ta položaj, da bi pač morale vrniti dolgove Ameriki in Angliji, ki sta od vojne največ profitirale, za vojno odškodnino od Nemčije pa bi se obrisale in čeprav so te zavezniške države od vojne največ trpele. Čisto naravno je zato, da je Mala antanta celotno sprejela francosko stališče, ki pravi, da ne more biti niti govora o povračilu medvojnih dolgov, če ne izpolni svojih obvez Nemčija. Drugo važno vprašanje, o katerem je sklepala Mala antanta, je bilo vprašanje zunanega posojila Madžarski. Sklenjeno je bilo, da se Madžarski ne dovolijo posojila, če nima Mala antanta jamstev, da je Madžarska opustila vsako Mali antanti sovražno politiko. V to svrhu zahteva Mala antanta kot pred-

pogoj dovolitve posojila, da ima njen zastopnik v Budimpešti pravico kontrolirati madžarsko vlado. — Sklepalo se je dalje o kandidaturi zastopnika Male antante v Svetu društva narodov. Kot kandidat se je določil češki zunanji minister Beneš. Dosti se je tudi razpravljalo o novem položaju na Bolgarskem, o ruskem vprašanju in o povrnitvi Turkov v Evropo. Končna odločitev v teh vprašanjih pa je odložena.

(Vladna kriza.) V radikalnem klubu je Rankovičeva skupina (kmetjski poslanci) ostro napadala ministra Vujičica in Markovića, češ, da je njihovo delovanje v sramoto stranki. Oba napadala ministra sta zato podala svojo demisijo. Obenem je podal demisijo minister prosvete, ki hoče zamenjati to ministrstvo s kakim lažjim resorom in to iz bolezenskih razlogov, resničneje vsled nerenega proforsorskega vprašanja. Že pred dvema mesecema pa je podal ostavko minister Miletič. Poleg tega sta še vedno dva ministrska sedeža (za kmetijstvo in za trgovino) še nezasedena, da je tako popolniti v vladi 6 mest. Rekonstrukcija Pašičevega kabineta se zato že dolgo časa napoveduje, toda Pašić odlaša z odločitvijo. Stvar je pač v tem, da je vse polno kandidatov na ministrske stolčke in da je njih zasedba za radikalno stranko zelo nevarna, ker je znano, da se v vsaki stranki ravno osebna vprašanja najtežje rešujejo. Ministrski kandidati in pa kmetjski poslanci v radikalni stranki so v resnici ustvarili težaven položaj v radikalnem klubu. Naše »Jutra«, da bi prišlo do razdora v radikalnem klubu, pa so prazne želje, ki so brez vsakega pomena.

(Osrednji odbor Spahovcev) je izdal ob priliki svojega zadnjega zborovanja resolucijo, v kateri odobrava zvezo z Radićem in našimi klerikalci, ker da se je s tem položaj Spahovcev okreplil. Koncem resolucije pooblašča osrednji odbor poslanski klub, da vztraja v feralističnem bloku in da sme zapustiti tudi skupščino, če bi smatral to za po, trebno. Pripomniti je treba, da so se ti sklepi Spahovcev izvršili še predno je nastopil v vladi preobrat proti Radiću. Če bodo Spahovci tudi v bodoče tako »odločni«, je seveda drugo vprašanje.

(Razbitje revizionističnega bloka?) Z vedno večjo trdnostjo se širijo glasovi, da bodo naši klerikalci pretrgali zavezništvo z Radićem. Grozeč veleizdajniški proces proti Radiću je namreč naše klerikalce silno preplašil, kajti dr. Korošec še vedno upa, da bo našel milost pred Pašićem in da bo mogel smukniti v vlado. Trda pred klerikalcem in zato pojejo: o vlada, reši nas!

(Boj za Reko.) Po rapalski pogodbi je čisto jasno določeno, da mora biti Reka somostojna, luka Baroš z Delto pa da pripada nam. V to so se Italijani tudi svečano zavezali. Toda Italijani ni bil še nikdar mož beseda in verolomnost je temu narodu v krvi. Zato zahtevajo Italijani sedaj, da se rapalska pogodba glede Reke razveljavljuje in da postane Reka čisto italijanska. Naša vlada se še temu upira, toda vprašanje je, če bo naše stališče tudi prodrlo. To pa samo zaradi tega, ker se mi resnosti položaja ne zavedamo, ker ne podpiramo v tem vprašanju dovolj odločno vlade. Tudi glede Reke si velja zapomniti: Naše pravice ne branijo pogodbe, temveč edino bajoneti! Klerikalni pacifizem ni za to drugo, ko demagogija in nacionalno izdajstvo.

(Pogajanja med našo državo in Rusijo) se prično v kratkem. Najprej se bo sklenila samo trgovska pogodba z Rusijo, pozneje pa se bo rešilo tudi vprašanje vpostavitve diplomat. odnosa med nami in Rusijo. Mi korak vlade iskreno pozdravljamo, ker je že skrajni čas, da se nehla politična osamljenost naše države. Zlasti pa je to potrebno, ker postaja vsak dan jasnejše, da imamo v Italiji tako zagrizenega in tako močnega nasprotnika, da moremo obvarovati svojo težko pridobljeno svobodo le, če smo oprti na dobre in zanesljive zavezničke. Teh pa moramo iskati samo med Slovani in zato: Živela zveza z Rusi, pa magari da so ti komunisti.

(Balkansko zvezo) bi hoteli imeti Grki. Je skoraj več ko gotovo, da do zveze ne bo prišlo, ker je še v presvetem spominu, kako so Grki v svetovni vojni sramotno zapustili Srbe. Pa tudi drugače nam ne more zveza z Grki prinese prav nobenega dobička, ker so Grki preveč znani kot slabi vojaki, ki so svojim zaveznikom le v nadlego.

(Italija.) Mussolini je zopet zmagal. To pot pa plačujejo njegovo zmago laški klerikalci, ki so popolnoma razbiti in ki so prestali biti najmočnejša stranka Italije. Laški parlament je sprejel vse zahteve fašistov glede volilne reforme in Italija, ki je imela preje najbolj svobodnomiseln volilni red, ima sedaj najbolj — reakcionarnega.

Slovenci bodo po novem volilnem redu brez zastopstva, če se ne sporazumejo s tirolskimi Nemci in če ne sprejmejo vse njihove pogoje.

(Nemčija.) Velikanski padec marke je silno poostiril notranje politični položaj Nemčije. Komunisti so se za nedolgo odkrito pripravljali k revoluciji, toda nemiri so izostali in nedelja je bila mirna. Padec marke pa po povzročil padec nemške vlade in govori se, da bo že v prvih dneh avgusta imenovana nova vlada. Padec marke sam pomeni največjo sleparijo, ki se je sploh odigrala na svetu. Nemci so nalašč rušili svojo valuto, samo da bi se tako izognili plačanju vojne odškodnine. Delali so nad vse prebrisanost in šele sedaj so jim prišli na sled. Takole so delali Nemci. Tiskali so bankovce brez ozira na to, če so bankovci kriti ali ne. S temi bankovci, ki niso bili pravzaprav nič drugo ko papir, so kupovali tuje bankovce, ki so bili dober denar. Na ta način so spravili v tujino milijarde bankovcev (pravilneje papirja), iz tujine pa so dobili zdrav denar. Pri tem pa so svojo industrijo tako razširili, kakor je ni mogla razširiti niti ena zmagovalna država. In izvedli so toliko melioracij, novih železnic, cest, mostov in kanalov, da sme ves svet zavidati Nemčijo. In ta Nemčija pravi o sebi, da je bankrotirala. Danes je to grda laž, toda ravno izvršena sleparija zna Nemčijo dovesti do bankrota, ker svet jo je spoznal in kakor smo javili zahteva že tudi Amerika, da povrne Nemčija vso škodo, ki jo je povzročila ameriškim državljanom s svojo sleparsko valutno politiko.

(V Poruhju) je položaj bistveno nezupremljen. Odpor Nemcev je nekoliko popustil in nezadovoljnost med delavstvom proti nemški politiki raste. Draginja je tako strahovito narasla, da primanjkuje Nemčiji denar za izplačevanje mezde delavcem v Poruhju. Med Francosko in Belgijo je dosežen popoln sporazum. Anglija pa je proti Francoski popustila in so v tem oziru Nemci doživeli novo razočaranje.

Drobne vesti.

(Velikodušen dar naše kraljice.) Naša kraljica je darovala 30.000 Din kot ustanovo za dve Slovenki, dve Srbinji in dve Hrvatki, ki se naj izuče v materinstvu.

(Izgradnja na Bledu, kjer so se zaigrali v eni noči milijoni, je dalo ministrstvo brisovno zapretili.

(Jugoslovensko-italijanska pogajanja so se v sredo zopet pričela. Verjetno je, da bo trgovinska pogodba v kratkem sklenjena.

(Na vrh Triglava) je prišel v polni vojni opremljen italijanski alpinist, da tako demonstrira za italijanski Triglav. Ali mislijo naši klerikalci prepovedati Italijane iz naše zemlje z besedami ali z orožjem. Naj odgovore na to klerikalni »pacifisti«.

(Zarotni proti ameriškim predsedniku Hardingu) so odkrili v Ameriki in sicer so hoteli umoriti predsednika ruski anarhisti na njegovem potovanju v Alasko.

(Bogata Amerika.) 42 odstotkov vsega razpoložljivega zlata na svetu je v Združenih državah Sev. Amerike.

(V Ameriki) so priredili na dan proslave »Dneva neodvisnosti« velike manifestacije proti 12 urnemu delavniku. To je Amerika reakcionarna v primeru z nami, ki imamo povsod še uveden 8 urni delavnik.

(V Bolgariji) je bila na progi Sofija-Varna velika železniška nesreča, pri kateri je našlo smrt nad 150 potnikov.

(Nemčija) začne izdajati bankovce po pet milijonov mark.

Gospodarstvo.

(Pomagalo le.) Prijeli smo klerikalne poslance zaradi njihove ignorantske interpelacije glede izvoza vina. Nas prav veseli, da je naš nauk nekaj pomagal in da so vložili sedaj klerikalci novo interpelacijo, ki je stvarna in dobra. Škoda le, da je niso vložili že tri leta prej, tedaj namreč ko je dični gospod doktor Korošec pozabil skleniti trgovinsko pogodbo s Čehi zaradi izvoza našega vina.

(Vinogradarji, ki ste volili SLS!) Klerikalna Gospodarska zveza kupuje velike množine vina v Banatu in to v času, ko grozi slovenskim vinogradarjem pogin vsled preobilice neprodane vina. Vprašamo vinogradarje: ali so možje, ali so šleve, da molče na tako postopanje klerikalcev. V resnici! Vsak spi, kakor si nastelje. Ali bodo vinogradarji oni, ki si bodo nastiljali najslabše?

(O uvozu italijanskih vin) piše »Slov. Narod« in trdi, da gre pri nameravanem uvozu italijanskega vina samo za vina slovenskih in hrvaških vinogradarjev iz Italije. Mnenje »Slov. Naroda« je popolnoma zmotno in to dokazuje najjasnejše interpelacija laškega poslanca Pesante. Bilo bi v resnici več ko smešno, če bi kdo mislil, da se italijanski poslanec poteguje za koristi slovenskih vinogradarjev. Prevariti pa je še eno. Italijanska politika je že opetovano jasno pokazala, da hoče izriniti našega kmetia iz Primorja. Kako pa bi se s to politiko ujemalo dejstvo, da bi Italija pač priskrbela izvoz slovenskim vinogradarjem, na italijanskega pa bi pozabila. Zato je stvar glede uvoza italijanskega vina v Jugoslavijo sledeča: Dokler še ni dovoljen od naše strani uvoz italijanskega vina, bi Italijani pač govorili, da gre za slovenska vina, ko bi pa ni uvoz dovolil, bi pa izvažali vino edino italijanski vinogradarji. Ne pozna Italijan pregovora: beseda dana

— vez velja! Kdaj si bomo mi to že zapomnili!

(Gospodarska ignoranca.) »Slovenec«, glasilo klerikalne inteligence piše, da je povzročil padec dinarja, sklep skupščine, da izroči Radića sodišču. Svoja velemoda izvajanja zaključuje »Slovenec« sledeče: »Laško vpitje (radi preganjanja Radića op. ured.) slišijo seveda tudi v Švicu, kjer je notiral dinar v Curihu — 5.85. — Da, res je. V Curihu marsikaj slišijo, celo kako raste slama v uredništvu »Slovenca«.

(Naša žetev.) Po podatkih poljedelskega ministrstva je dala žetev na Hrvaškem: 4.4 milijone meterskih stotov pšenice, 694 tisoč stotov ječmena, 400 tisoč stotov rži; v Sloveniji: 550 tisoč stotov pšenice, 173 tisoč stotov rži, ječmena 263 in ovsu 230 tisoč stotov; v Dalmaciji: pšenice 194, ječmena 175, rži 99 in ovsu 10 tisoč stotov. Iz drugih pokrajin še ni točnih podatkov. V splošnem pa je letošnja žetev za 35 odstotkov boljše od lanske. — Cene žit bodo zato padle.

(Žitni trg.) Novi Sad, dne 30. julija. Pšenica: baška stara (78 kg) po 365, slavonska (76/77) po 365, srbijanska (78/79 kg) po 350, nemška po 360 dinarjev. Ječmen: stari baški (64/65 kg) po 293, banatski stari (64 kg) po 292.5. Oves: bosanski, preraščen po 300. Koruza: baška po 285, baška okrogla po 295. Moka: baška št. 0 po 600, št. 2 po 550, št. 5 po 500 in št. 6 po 450 dinarjev. Baški otrobi v papirnatih vrečah po 150 dinarjev.

(Zadnji mariborski svinjski sejem) je bil vsled neugodnega vremena tako slabo obiskan, da se o njem sploh ni izdalo nobeno poročilo.

(Dunajski živinski trg.) (30. julija.) Dogon 3267 glav; od tega 840 domačih, 770 iz Madžarske, 1003 iz Jugoslavije in 645 iz Romunije. Radi obilne ponudbe cene padle za 2000 — 4000 aK pri kg. Cene za kg žive teže v tisočih aK: voli 9 — 16 (19), bikli in krave 10 — 14.

(Poročilo o stanju hmeljskih nasadov.) Poroča Hmeljarsko društvo v Zalcu. Zalec (Savinska dolina), 31. julija. V splošnem se lahko reče, da se je zadnjih 14 dni stanje hmeljskih nasadov izboljšalo. Nadalje se mora povdarjati da je pri srednjem hmelju prehod cvetja v kobile izjemoma neenakomeren in da se bo radi tega pričelo spodbiranje pred, obiranje od kraja pa še le po 20. avgustu. Pozni hmelj se razvija normalno in obeta prav obilno letino. O množini letošnjega pridelka se danes še ne da kaj določeno povedati. Sigurno je pa, da bomo letos pridelali več nego lani. Hmeljski trgovci se že zanimajo za naše prvovrstno blago. — Društveno vodstvo.

(Zakaj pada naša valuta?) Nakrat in brez vzroka je pričela padati naša valuta. Da brez vzroka, se vidi iz tega, ker je ostal dinar v New Yorku, ki je za veljavo denarja najbolj merodajen, skoraj vedno na isti višini. Rušiti pa sta počela dinar Trst in Dunaj, ali z drugimi besedami, Italijani in Avstrijci. Ti namreč rabijo naše žito in naše meso in zato rušijo naš denar, da bi prišli tako poceni do naših pridelkov. Zalostno pa je, da jim pri tem tatinskem poslu pomagajo razni naši spekulant. Ali res ni sile, ki bi prijala te spekulante s trdo roko?

(Bankovcev) je bilo dne 22. julija v naši državi za 5549 milijonov dinarjev. Število bankovcev je v zadnjem tednu padlo za 48 milijonov, kovinska podlaga pa je narasla za 1.900.000 dinarjev na 362.700.000 dinarjev. Kljub temu je naša valuta padla.

(Vrednost denarja.) Ameriški dolar velja 94 dinarjev, en angleški funt 100 dinarjev, 440 do 442 dinarjev, švicarski frank 17.17 do 17.25, francoski frank 5.70, do 5.71, laška lira 4.18 do 4.22 in češka krona 2.86 do 2.87 dinarja. En dinar je vreden 735 avstrijskih kron in 15.610 nemških mark.

(Velik padec madžarske krone.) — Istočasno z nemško marko je tudi silno padla madžarska krona in sicer skoraj za sto odstotkov. Tako je nazadovala madžarska krona 0.85 na 0.39 mark pa čeprav je naš denar v Curihu pal od 6 na 5.85. — Madžarska bi hotela popraviti svojo valuto z zunanjim posojilom. Tega pa ne dobi brez privoljenja Male antante. To privoljenje pa zopet ne dobi, če ne preneha s svojo imperijalistično politiko. Te pa madžarski grofje nočejo dopustiti in tako je pomankanje med revnimi sloji vedno večje.

(Sladkor) je postal na vseh svetovnih trgih cenejši. Tudi jugoslovanski veletržci s sladkorjem bodo morali znižati cene sladkorja. Dobro bi bilo, če bi vlada v največji meri podprla producente sladkorne repe zlasti sedaj, ko so ti v boju s sladkornim kartelom.

(Za vzdrževanje kmetijskih šol.) Ministrstvo za poljedelstvo in vode je zahtevalo od finančnega ministrstva kredit 640.000 dinarjev za vzdrževanje kmetijskih šol.

(»Meja«, kmetijsko-industrijski in trgovski list.) Prejeli smo 13. številko tega zelo informativnega in poučnega lista, ki ima sledečo vsebino: Dr. B. Vošnjak: Gospodarski Dubrovnik. — Kako in kdaj gredo nemški gospodari v Rusijo? — Oskar Ivan: Bolezni in napake vina. — Josip Bukša: Argentinske polje in les. — J. L.: Pismo iz Vojvodine. — Beležke. Razne vesti. Književnost. Naročnina znaša letno 60 Din. Uredništvo in uprava lista sta v Zagrebu, Jurišićeva ulica 16.

Književnost.

(Josip Stritar: Zbrani spisi za mladino.) Priredila Fran Erjavec in Pavel Flerč. Rize izdelal Saša Santel. Čeha elegantno vezani knjižki 60 dinarjev. Založba Učiteljske tiskarne. — V znanju Erjavca-Flerčevih zbirki »Slovenski pisatelji« je izšel za Levstikom, Erjavcem in Vajalcem tudi Stritar in sicer njegova izbrana dela za mladino. Knjigi je pridejan obširen žvotopis Stritarja. O Stritarjevih mladinskih delih pa ni potreba še posebej omenjati njihove visoke vrednosti. Pač pa zasluži posebno priznanje življenjskega Stritarja, ki ima naravnost literarno vrednost. Ureditev knjige je zelo posrečena. Vsled lepe vsebine, v resnici bogate opreme, izvrstnih rizz ter velikega obsega zavzema od Učiteljske tiskarne izdani Stritar eno prvih mest med našimi knjižkami. Vsled tega knjigo vsem prav toplo priporočamo, zlasti staršem, ki hočejo s plemenito, toda ne suhoparno knjigo razveseliti, pa tudi vzgojiti otroke.

(Maurice Maeterlinck: Modra ptica.) Čarobna pravljica v 6 dejanjih in 12 slikah. Prevedel Josip Bernot. Založba Učiteljske tiskarne. Čena knjižki 16 Din. Hvaležni moramo biti Učiteljski tiskarni, da nam je oskrbela to remek-delo velikega belgijskega pesnika. Dvoje otrok gre v sanjah na potovanje, da najde srečo, »modro ptico«. To je priprosta vsebina pravljice. Toda vso pravljico obema tako čarobna lepota, tako miselno globoka simbolika, da bo modra ptica v slast visokonaobražencu, toda tudi v največje veselje otroku. »Modra ptica« je pravi umotvor in zato je primerna za vse, zato je njena vrednost večja. Čitajte »Modro ptico«!

(Sienkiewicz H.: »Z ognjem in mečem«.) Zgodovinski roman. Poslovenil dr. R. Mo. 9. snopič. Izdala Tiskovna zadruga v Ljubljani. Čena posameznega snopiča 9 dinarjev s poštno vred. Pravkar je izšel 9. snopič Sienkiewiczovih romanov, ki jih je začela izdajati Tiskovna zadruga v Ljubljani z romanom »Z ognjem in mečem«. Zadnji snopič izide v kratkem.

Raznoterosti.

(Izseljevanje v Ameriko.) Z ozirom na razna vprašanja sporočamo: Samo v enem tednu je bilo vložnih 24.000 proševj za potna dovoljenja v Ameriko. Vsem letu pa se sme izseliti v Ameriko samo 6000 Jugoslovancev. Že iz tega mora spoznati vsak, da je le malo upanja, da bo njegova prošnja ugodno rešena. Da se sme izseliti v Ameriko tako malo Jugoslovancev, so krivi nekateri naši nezavedni izseljeniki, ki so se prijavljali v Ameriko kot Avstrijci, mesto kot Slovenci ali Jugoslovenci. — Zaradi njih se sme sedaj izseliti več Avstrijcev in manj Jugoslovancev, ker se določuje število izselencev iz posameznih držav, ki se smejo izseliti, po številu izselencev, ki jih je štel vsak narod pred vojno v Ameriki!

(Strajk mornarjev Dalmacij) še vedno ni končan. Vojni minister je sicer storil svojo dolžnost in odpoklical vojake vojne mornarice, ki so po samostojni odredbi nekaterih oficirjev opravljali službo na privatnih parnikih, toda svoje dolžnosti ni storila vlada, ki še ni pričela s posredovanjem, temveč, ki še vedno samo preiskuje situacijo. In vendar je položaj jasen, da ne more biti bolj. Lastniki parnikov pravijo, da ne morejo izhajati, če jim vlada ne zviša podpore. Temu nasproti pa izjavljajo mornarji, da so oni v stanu, da brez zvišane državne podpore vzdržujejo ves pomorski promet, naj jim lastniki parnikov samo prepušče lajše. — Položaj v Dalmaciji je vsled dolgotrajne stavke mornarjev zelo poostren, zato je skrajni čas, da posreduje vlada in da zlomi neupravičen odpor lastnikov parnikov.

(Kako naj se krije zvišanje uradniških plač.) Finančni minister Stojadinović je s priznanja vredno odkritosrčno razložil denarno plat uradniškega vprašanja. Danes znašajo redne uradniške plače letno 400 milijonov, draginske doklade pa okroglo 2200 milijonov dinarjev. Po novem zakonu pa bi znašale redne plače 1530 milijonov dinarjev, dočim bi ostale draginske doklade iste. Skupni izdatki za uradništvo bi torej znašali 3500 milijonov dinarjev, torej za 980 milijonov več ko dosedaj. Ta vsota se bo znižala na 735 milijonov s tem, da bo povišanje stopilo v veljavo šele 1. oktobra. Za povišanje pa je na razpolago samo 450 milijonov in je torej za 335 milijonov dinarjev treba najti novih dohodkov. Ker so novi davki in krije tega primanjkljaja nemogoči, bo treba izvesti redukcijo (zmanjšanje števila uradništva) v tako nizki meri, da bo prihranjenih teh 335 milijonov.

(Kako je bil ubit Stambolijski?) Značeno za novo bolgarsko vlado je, da še danes ni točno pojasnjeno, kako je bil ubit Stambolijski. To je dokaz, da se je izvršil umor Stambolijskega na tak način, da se ga vlada sramuje. Ene verzija popisuje umor Stambolijskega sledeče: Stambolijski se je utrdil v svoji vili v Slavovici, obdan s 500

možmi oranzne garde. Še predno pa je oficirska vojska dospela do Slavovice, so orožni gardisti zbežali. Nato je pomagal Stambolijskemu pobegniti nek pop, ki so ga po potem oficirji prišli, S strahovitimi mukami so oficirji popa prisilili, da je izšel skrivajše Stambolijskega. Stambolijskega so nato prišli in ga s puškinih koplji ubili, ga vsega razrezali in pometali posamezne kose trupla v Torlico. — Druga verzija pa pripoveduje, da je bil Stambolijski ubit še pred preobratom in da so carju Borisu javili zarotniki istočasno smrt Stambolijskega in izvršitev preobrata.

(Maščevanje nad nedolžnimi.) Nova bolgarska vlada se čuti zelo nesigurno. Komunisti, izprva nevturalni, so se sedaj odkrito pridružili kmetom. Odpor Stambolijskih pristavev pa je tudi nezmanjšal in ravno pred kratkim je vlada javila o dveh vstajah, ki so jih pripravljali kmetje. Maščanska vlada v Bolgariji čuti, da ne bo dobila kmete za sebe, dokler bo živel med kmetstvom ljudstvom spomin na Stambolijskega. Da ubije ta spomin, je razširjala viala vse mogoče klevete o Stambolijskiju. Pa te klevete niso našle na deželi prav nobene vere. Zato je upala vlada, da ji bo pomagala Stambolijskega žena, ki je bila od njega ločena. Ko je gospa Stambolijski poprosila za vrnitev v Nemčijo na Bolgarsko, ji je vlada prošnjo takoj izpolnila, ker je upala, da bo gospa Stambolijskega pričala proti možu. Toda Stambolijskega je izjavila, da ne ve povedati o svojem možu ničesar slabega in da je prišla na Bolgarsko samo zato, da pokopje svojega moža na krščanski način. To je vlado tako uželo, da je dala Stambolijskevo ženo zapreti in obenem z njo tudi njenega sina. — Terorizem na Bolgarskem je nepopisen. Zaprete pristave Stambolijskega pretepavajo in mučijo vsakodnevno, tako da je že več od njih umrlo od mučenja. Vsako noč odpeljejo par žrtve v gozd in tam jih ustrelje. Uradno pa se pravi potem, da so poskušali pobegniti. Pa kako nali bo na Bolgarskem drugače, če pa so pravi gospodari Bolgarske makedonstvujušči, največji tolovaji na Balkanu.

(Silovit terorizem) vlada na Bolgarskem. Zaprete pristave Stambolijskega pretepavajo in mučijo, da je že vse polno njih umrlo. Ker jim pa umirajo ti nesrečni najbrže prepočasi, so pričeli z novim načinom. Tako so prišli pretekli teden k preiskovalnemu sodniku trije neznanzi, ki so se imeli legitimirati kot policijski uradniki in ki so imeli vse papirje v redu. Zahtevali so, da jim mora sodnik izročiti zaprta zemljoradnika Popova in Kolčeva. Sodnik je z ozirom na pravilnost papirjev, to tudi storil. Neznanci so nato oba odpeljali in ustrelili. Izkazalo se je, da so bili neznanzi makedonstvujušči, ki ubijajo one zemljoradnike, za katere vedo, da jih sodnik ne bi mogel obsoditi.

(Milijon prebivalcev brez doma vsled povodnj.) Po najnovejših poročilih iz Pekinga, je nastopila na Kitajskem vsled dolgotrajnega deževja velikanska povodenj. Velereka Yang-Tse-Kiang je prestopila bregove in preplavila zapadno od Sangaia velikansko ozemlje, ki je večje, ko vsa Anglija. Vsled povodnji je sedaj preko enega milijona ljudi brez doma, dočim se za število mrtvih sploh še ne ve. Materijalna škoda je ogromna in gre v milijarde. Cele vasi in mesta so naravnost izginile. Kar je moglo, je ubražalo v gore. Povodenj je bila ena največjih, kar jih pomni svet. Toda nesreča ne počiva. Sedaj je pričela voda upadati in vsled silne vročine in pa mrtvih trupel so se pričele širiti kužne bolezni, ki ubijajo ljudstvo v masah. Nesrečno prebivalstvo je ostalo seveda brez vsega in je v največji bedi. Tuje misije so pričele organizirati prvo pomoč za težko prizadeto prebivalstvo.

(Bivši cesar Viljem je pričel prodajati dragulje svoje prve žene. Tako je prodal dragocen biserni nakit nemške cesarice, ki predstavlja celo bogastvo. Poleg draguljev pa prodaja nemški cesar tudi slike in preproge, kar mu prinaša milijonske vsote. Ves ta denar pa vlaga potem Viljem v holandske papirje, ker kakor znano se pri nemškem cesarju neha pri denarju vsak patriotizem.

(Predrzo sleparijo) si je dovolil nek uradnik v trgovinskem ministrstvu. Med akte, ki jih je predložil ministru Jankoviću v podpis, je vložil tudi nakazilo, da se izplača njegovi ženi bolniška podpora v znesku pol milijona dinarjev. Minister, zaupajoč uradniku, je večino aktov podpisal, ne da bi jih prebral. Tako tudi ono nakazilo na pol milijona dinarjev. Uradnik je šel nato k blagajni

Odgovori somišljenikom in prijateljem.

Po toči prizadetim. — Jaz sem takoj po vrnitvi govoril z ministrom za kmetištvo in ga opozoril na zadnjo točo posebno v Krizni Peči. St. Petru pri Novem mestu Muljavi, Račni, Kostonjci itd. pač za vse kraje, kakor me je tajništvo obvestilo, pa me je zagotovilo, da imajo okrajni ekonomski naročeno precenti škodo in poročati ministrstvu. Ono bo po možnosti vse upoštevalo. — Kakor pa priča danes sprejeti zakon, bo pač vrio malo. Zanimivo bi bilo vedeti sedaj, zakaj so klerikalci pri Lazičevem predlogu glasovali proti in za vlado, ko je bil Lazičev predlog vendar za s točo poškodovane velikanska dobrota, saj je zahteval samo za letošnje točo 120 milj. dinarjev. Ali so se klerikalci prodali za kakšno klerikalna korita, ali so kmeti izdali samo iz hudobije in neumnosti?

(Zupanecvom Novomesto. Črnomelj. Lj. tija, Vrh, Mozeli itd. — Prejel vaše brzojavke in ponovno intervencij pri ministru saobračaja. Izjavil je, da je obustvil trasiranje edinele iz finančnih razlogov. Karo hitro pa bo budžet sprejet, se bo delo nadaljevalo in končalo. G. finančni minister je obljubil, da bo skrbel, da ostanejo postavke v proračunu. Končno sem mu naznanil, da bom priobčil interpelacijo, če bi ga bili vodili kak drugi motivi.

Kmetijska družba v Lj. — Vlogo prejel ter tako obiskal g. ministra za kmetištvo, kateremu sem obrazložil sporočeno zahtevo naših vinogradnikov. Obljubil je po svojih

in dvignil nakazano vsoto. Stvar pa je prišla skoraj na dan in uradnik je bil zaprt. Denarja pa niso pri njem več našli. Negotovo je, če je denar skrili, ali pa ga je v resnici porabil.

(Oče 39 otrok.) Na Švedskem živi nek 69 leten kmet, ki ima 39 otrok. Bil je trikrat oženjen in je imel s prvo ženo 10 dečkov in 5 deklic, z drugo 6 dečkov in 6 deklic in s tretjo 7 dečkov in 5 deklic.

(Najstarejše drevo na svetu) je neka cipresa v vasi Santa Marija del Tale v Južni Ameriki. Ta cipresa je po mnenju učenjakov stara okoli 5000 let in je najbrže najstarejše drevo na svetu. Deblo drevesa je 40 metrov debelo. Leta 1803. je nabil na drevo sloviti učenjak Humboldt neko tablo. Danes je ta tabla že čisto preraščena od skorje, kar dokazuje, da je drevo še popolnoma zdravo.

(»Moram postati bogata«), je venomer zatrjevala zagrebška branjevka Ilonka Glogičeva. Ker pa ni kupčija z jajci in filozom toliko nesla, da bi postala milijonarka, je hotela poskusiti srečo ponarejanjem 100 dinarskih bankovcev. Našla je pomagalec in jim izdala ves svoj denar za nakup papirja in drugih potrebščin. Ni pa še čedna družba pričela ponarejati denar, pa jim je prišla policija na sled, jim pobrala papir in vse pripomočke, branjevko in vse njene pomagalec za zaprila. Ilonki se bo pa vseeno želja izpolnila, ker bo bogata — na ričetu.

(Zgodba o miški.) Na Francoskem se je pripetil sledeči dogodek. V brzovlaku se je vozilo v posebnem kupeju pet gospodičen. Nakrat zaženejo vse grozen vik in krik. Kaj je bilo? Izpod klopi je skočila mala miška. Gospodične so bile čisto iz sebe. Ena za drugo je omedlevala in samo najsrčnejša je imela še toliko moči, da je potegnila za varnostno zaporo. Takoj se je ustavil vlak. Prestrašeno so se spraševali potniki, kaj da se je zgodilo. Pa so zvedeli grozno zgodbo o miški. Gospodične pa vseeno niso hotele nadaljevati vožnje, dokler jim niso dali novega kupeja. Grozna žival je miška.

(Ciganska.) Nekemu kmetu na Madžarskem je izginil konj. Išče ga in išče, toda najti ga ne more. Ni mu preostajalo drugo, da si kupi novega. Ko pride v drugo vas, zagleda nakrat cigana, ki jaha na njegovem konju. Hitro zgrabi kmet z eno roko konja za uздо, z drugo pa začne neusmiljeno udrihati po ciganu. »Nehaj, gospod,« prične kričati cigan, »ne tepe se tako cigane«. — »Kako pa,« vpraša kmet. »Z obema rokama,« odvrne cigan. Kmet si ne da tega dvakrat reči in prime palico z obema rokama, da udari cigana. Tedaj pa vzpodbode cigan konja in pobegne.

(Morilec Paskilevič) je bil izročen zagrebškemu sodišču. Njegova mati je hotela krivo pričati, samo da bi ga rešila. Po sodniškem opominu pa je povedala resnico. To je uplivalo na Paskileviča tako zelo, da je priznal svoj zločin in sicer da je najprej umoril Kanajeta, nato pa še Jeličica. Sumi se pa, da tudi ta izpoved Paskileviča ni resnična, temveč da je imel pomagalec. Paskileviča izpovedi se namreč glase vsak dan drugače. Nekateri govorijo celo naravnost, da je Paskilevič tako izprizen, da se iz sodišča z napačnimi priznanji norčuje, ker ni v nobeni nevarnosti, da bi bil obsojen na smrt. Paskilevič pride namreč pred sodišče za mladoletne in mu je tako mila kazen zasigurana, čeprav je niti najmanj ne zasluži.

(Strašno vročino) javljajo iz vseh strani sveta. Na Nizozemskem, v Londonu, pa tudi v Beogradu je umrlo že več ljudi od vročine. Posledica vročine so hude neville. Zlasti silen vihar je divjal nad Berlinom. Več ljudi je bilo ubitih, materijalna škoda pa je bila velikanska. Še hušji vihar pa je bil v Londonu, kjer je treskalo kar šest ur nepretrgoma. Končno se je utrgal oblak, da so bile kleti, kamor so ljudje pribežali iz strahu pred strelo, polne vode. Škoda je ogromna, mnogo ljudi je ubitih, veliko več pa ranjenih. — Tudi v naši državi so bile silne neville, toda od njih niso trpela mesta, temveč samo njive, vinogradi in gozdovi. Zlasti težko prizadeti so nekateri kraji na Dolenjskem in Stajerskem.

močeh uplivati. Približno isto in še več sem zahteval že davno prej tudi v svoji interpelaciji.

Trgovska in obrtniška zbornica v Lj. — Vlogo v zadevi razpravnega sodišča v Celju prejel. Izročil prepis g. ministru Trifkoviču, ki se je za stvar silno zanimal, a je bil po meni prvič opozorjen na to zadevo. Vprašanje bo proučil.

F. H. v Lj. — Poslano izročil v kabinetu s toplim priporočilom, da se čimprej topogledno zavede red.

D. K. v Lj. pri St. J. ob P. — Prejel in takoj o stvari obširneje razpravljaj z vagnim ministrom. Kakor sva se sporazumela, sem izročil oba slučaja odločeno za mednarodne ugovore, ki bo stvar preštudiralo in če naša delegacija v Rimu tega ni še prevzela, se bo na to iz ministrstva opozorilo.

F. G. v Lj. — Zadeva J. L. ni tako enostavna. Če se mu je zgodila pomotoma krivica, bi bil moral v odprtem roku vložiti priziv na Drž. Svet. Zdej je pa ta rok zamujen. More sicer direktna greške uradno popraviti in če je ta slučaj, poskusite uradno. Če pa ni greške in je tako po zakonu, a bi prosila hotela to dobitve preko zakona, potem je samo ena pot: prošnja na Narodno Skupščino, odbor za prošnje in priizobde. Ta je seveda tudi precej dolgotrajna.

(Tov. Pucelj) sprejema stranke redno vsako soboto dopoldne v tajništvu SKS. Ljubljana, Kolodvorska ulica 7.

Obrtniki na delo!

Z velikimi koraki se bliža otvoritev »Industrijsko-obrtno vzorčne izložbe« v Mariboru. Ne samo razstavljalci kot taki, vsak posamezen obrtnik, ne glede na to, ali se s svojimi izdelki udeležijo razstave ali ne, je zainteresiran na tem, da razstava v vsakem oziru uspe. Moralni uspeh je že v naprej zagotovljen. Saj bo razstava prekašala vse dosedanje razstave, tako po svojem obsegu, kakor tudi po vsestranosti ter obeta postati ena prvih industrijsko-obrtnih razstav v naši državi. Treba pa je misliti tudi na materialni uspeh. Prireditev razstave je združena z ogromnimi stroški, ki bi jih posameznik nikdar ne zmogel. Od razstave ima vsakdo korist: razstavljalet, obiskovalec, vsak obrtnik in industrijalet ne glede na to ali se je razstave udeležil s svojimi izdelki ali ne. S tem, da se občinstvo upozna z našimi domačimi izdelki, se koristi vsem, ne samo posamezniku, da po svojih močeh podpira razstavo.

Kako pa je to mogoče? Prav lahko. Marsikdo na deželi in po mestih se ne zanaša na razstavo. Te je treba na to posebno opozoriti ter jim dopovedati, kakšna pomena je razstava za splošnost. Kjer obstajajo obrtno organizacije, zadruga in društva, je najboljša, da se potem teh organizacij organizira korporativen obisk razstave. Opozoriti je treba vse posetnike na ugodnost, ki jim nudi razstava, kakor polovično vožnjo, preskrbo prenočišč itd. Čim več bo obiskovalcev, tem večji bo materialni uspeh, ki pride zopet v korist skupnosti. Čisti dobiček je namenjen za Vajeniški dom. Koliko staršev bi rado dalo svoje otroke izučiti za rokodelca, a mu ne more oskrbeti stanovanja, hrane in primerne nadzorstva. Temu bo odpomogel »Vajeniški dom«, kjer bodo našli zavetje obrtniški vajenci. Če hočemo dvigniti naš obrtniški stan, moramo pred vsem skrbeti za zdrav obrtniški naraščal. Brez naraščanja ni mojstrov!

Zato pa kličemo še enkrat: Obrtniki na delo! Vsak agitiraj v svojem okolišju za obisk razstave, da poleg moralnega uspeha dosežemo tudi gnetni uspeh. Ne zanašajmo se na tujo pomoč. Pomagaj si sam, pravi star pregovor in tega se moramo držati tudi obrtniki.

Turški Pavliha.

Nasradin-hodža prevari sosedu.

Nekoč prosi Nasradin-hodža svojega sosedu, naj mu posodi kotel, katerega mu bo takoj vrnil. Sosed mu da kotel na posodo.

Doma pa je imel Nasradin-hodža majhen kotlič, ga položi v sosedov veliki kotel in vrne vse vkup sosedu.

Ko vidi sosed kotlič, ga vzame in ponudi Nasradinu-hodži: »Ta pa ni moj.«

A Nasradin-hodža ga noče sprejeti in reče:

»Moj tudi ni.«

»Čegav pa je?« vpraša sosed.

Nasradin-hodža mu odvrne:

»Tvoj kotel je sinoči vrgel pri meni mladiča, radi tega je ta kotlič tvoj.«

Sosed obdrži oba kotla in še prav ljubo mu je bilo, da je našel na tako budalo. Nato se razideta.

Nekaj dni pozneje pride Nasradin-hodža zopet k sosedu in ga prosi, naj mu posodi kotel. Sosed mu ga da z veseljem. Nasradin-hodža odnese kotel, a ga ne vrne več.

Sosed pa čaka in čaka. Mine teden dni, mine mesec. Ko vidi, da ni Nasradina-hodže od nikoder, stopi k njemu, ga izpseje in zahteva svoj kotel.

A Nasradin-hodža mu odvrne:

»Pri Bogu, sosed, javiti ti moram žalostno vest, da je tvoj kotel krnil in sem ga pokopal. E, da nam da Bog zdravje, da sva le midva živa in zdrava.«

Sosed se pa razjezi in zakriči:

»Kaj, z menoj boš norce brnil? Vrn mi kotel! Kako to, da bi kotel krnil! Kdo je kaj takega slišal ali videl?«

Nasradin-hodža mu odvrne povsem mirno:

»Ej, brat moj! Čudiš se, da je kotel krnil, a krnil je zares! Oni dan se pa nisi

čudil! Ej, bratec moj, če je lahko storil mladiča, pri Bogu, da lahko tudi crkne.«

Nasradin-hodža hoče zaklati tujo kamelo.

Nekoč se je odpravil Nasradin-hodža na dolgo potovanje. Z njim so potovali neki vozniki in velblodari, ki so gnali karavano, vmes je bila tudi kamela, ki ni nosila tovora.

Pol pota se domisli Nasradin-hodža in reče:

»Čemu hodim peš kakor berači, spravim se na to kamelo, udobno bom jahal in zastoj bo!«

Nato zaprosi velblodarja, naj mu dovolijo zajahati nenatovorjeno kamelo, a komaj jaha par korakov, ga vrže kamela iz sedla in zbeži. Vsi se smejejo, a Nasradin-hodža se polagoma pobere in ko pride nekoliko k sebi, reče:

»Ej, ljudje božji! Ste videli, kaj je ta mrha naredila z menoj! Držite jo, pri živem Bogu, da jo zakoljem!«

Nasradin-hodža izsledi tata.

Pridejo trgovci v mesto, kjer je stanoval Nasradin-hodža in se nastanijo v gostilni. Ze prvo noč ukradejo nekemu trgovcu mošnjiček z denarjem in nihče ne more najti tatu. Pa pozovejo sodniki Nasradina-hodžo, se mu potožijo in ga prosijo, naj išče tudi on lopova. A tudi Nasradin-hodža ga ne more zaslediti, pa se vendarle nečesa domisli. Ore in pripelje črno kozo ter reče osumljencem:

»Drug za drugim boste pogladili kozo po hrbtu, a oni, pod čigar rokama bo koza zameketala, je lopov in tat!«

Osumljenci pristopijo drug za drugim in vsak pogladil kozo po hrbtu. Ko so bili gotovi, jih postavi Nasradin-hodža v vrsto in veli, naj dvignejo roke kvišku. Osumljenci dvignejo roke, ki so bile črne od

oglja, samo eden izmed njih je imel bele roke.

»Aha!« reče Nasradin-hodža, »ti si ukradel denar!«

Mož prebledi, a vendar tajt, da bi bil ukradel denar.

»Ti si ga!« mu odvrne Nasradin-hodža. »Nisi se upal pogladiti kože in si z rokama samo navidezno potegnili preko nje, ker si se bal, da bo koza zameketala, ako pritisneš roke nanjo. Le poglej, tvoja dlan je bela, a če bi bil kozo pogladil, bi imel črne roke, kakor oni drugi.«

Nasradin-hodža je bil namreč skrivaj namazal kozo z ogljem in tako je moral tat priznati, da je ukradel denar. Trgovcu so vrnil ukradeni mošnjiček, a Nasradin-hodža je zaslovel vsled svoje modrosti po vsej deželi, kakor nekoč premodri Salomon.

Nasradin-hodža pade v vodnjak.

Nasradin-hodža je učil svoje učence, kako se morajo vesti napram starejšim ljudem. Med drugim jih je tudi učil, da morajo vselej, kadar kdo kihne, tleskniti z rokami in zaklicati »Na zdravje!« Učenci so bili poslušni in so vselej tako ravnali, če je Nasradin-hodža ali kdo starejši kihnil.

Nekega dne se Nasradinu-hodži izpodtakne, pade v vodnjak in začne klicati na pomoč. Hitro pritečejo njegovi učenci, spustijo vrv v vodnjak, Nasradin-hodža je zagrabil in učenci ga vlečejo navzgor. Če bi še enkrat potegnili, bi bil Nasradin-hodža rešen nadioge, a ker je bil moker in prezebel, kihne, učenci spustijo vrv, zaploskajo z rokami in zakličejo iz enega grla: »Na zdravje!« A reva Nasradin-hodža strmo glavi zopet v vodnjak.

Prorokovanje Nasradina-hodže.

Vprašajo Nasradina-hodžo:

»Kdaj preneha rojenje in umiranje?«

»Kadar se napolnita raj in pekli!« odvrne Nasradin-hodža.

Nasradin-hodža spleza na drevo.

Deca se je igrala pod nekim drevesom, pa se prikaže od nekod tudi Nasradin-hodža in hoče mimo njih. A poredneži se dogovorijo, da mu ukradejo copate. Ko pride Nasradin-hodža do njih, mu rečejo:

»Mojster, nihče ne more splezati na te drevo.«

»Jaz že!« odvrne Nasradin-hodža.

»Tudi ti ne moreš,« ga zavrne otroci.

»Kako da ne, takoj vam pokažem!« reče Nasradin-hodža, si vtakne škrice za pas, vzame copate pod pazduho in prične plezati na drevo. Ko ga vprašajo otroci, kaj bo delal s copatami na drevesu, jim odvrne:

»Ej, otroci moji, kaj jaz vem! Ko sem šel od doma, se mi ni niti sanjalo, da me bo peljala pot na dšvevo. In tudi zdaj, ko sem vrh drevesa, ne more nihče vedeti, po kateri poti bom šel dalje. Zato nesem copate s seboj, naj bodo za vsak slučaj pri meni!«

Nasradin-hodža zatse poželenje.

Nasradin-hodža je imel nekoč vola s tako širokimi rogovi, da bi lahko med njima sedel. Pa se zahoče Nasradinu-hodži, da bi sedel volu med rogeve, si vtakne škrice za pas, vzame copate pod pazduho in prične plezati na drevo. Ko ga vprašajo otroci, kaj bo delal s copatami na drevesu, jim odvrne:

»Sedaj ali nikoli!«

Počasi se priplazi do vola in mu hitro sede med rogeve. Vol se preplši, skoči na noge, Nasradin-hodža zleti par korakov, pade pred volom na tla in obleži brez zavesti.

Zena njegova prihiti, sede k njegovi glavi in se razjoče. Ko se Nasradin-hodža osvesti, reče ženi:

»Res sem se nekam izmučil, a poželenje sem vendar pregnal!«

Mlatilnico

na motorni pogon (pripravno za večje posestvo ali manjšo zadrugo) v zelo dobrem stanju po zelo ugodni ceni prodaja

Kmetska gospod. zadruga v Št. Vidu nad Ljubljano.

Pojasnila daje Fr. Šušteršič, gostil. Zapuže, p. Št. Vid nad Ljubljano.

Najboljši dalmatinski portland cement

iz splitske tovarne oddaja EKONOM, osrednja gospodarska zadruga v Ljubljani

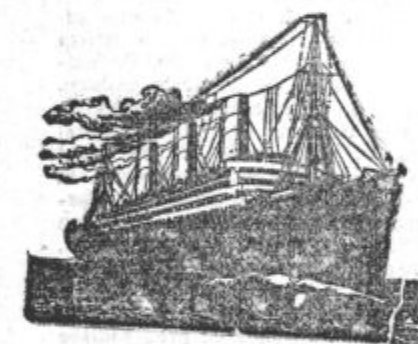
Kolodvorska ulica št. 7.

Najboljši material za pokrivanje streh. Prevzamem tudi črno-pokrivaška dela, strehe iz lesnega cementa in strešne lepenke.

Skladišče: Maks Ussar Maribor

Gregorčičeva ul. št. 17

Korani!

Hamburg Amerika linija

United American lines inc.

Filijalka

Simon Kmetec, Ljubljana, Kolodvorska ul. 26.

Sprejema potnike v južno in severno Ameriko, izdaja točna pojasnila in prodaja vozne liste.

Odhod iz Ljubljane vsaki teden.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo J. G. Drašković, Zagreb, „B“ cesta pri državnem kolodvoru.

PODRUZNICE: Beograd: Balkanska ulica 25. Sušak: Jovo Gj. Ivošević, Karlovska cesta 160. Split: Ante Bulić, Dioklecijanova obala 13. Gruz: Ivo Lovričević. Bitolj: Gjorgje J. Dimitrijevič & Komp., Boulevard Kralja Aleksandra 187. Vel. Bečkerek: Dušan Lj. Mihajlovič, Trg Kralja Petra 4.

Potnike do Hamburga spremlja družbeni uradnik.

Proda se zelo dobro ohranjen vitel (gepelj)

za pogon z živino. Kje, pove uprava „Kmet. lista“.

Perutnino

kokoši, piščance, race kupuje po najvišjih dnevnih cenah vsako sredo in soboto I. Slamič, Glince št. 213.

Trgovina z železnino Breznik & Fritsch

se je z dnem 25. julija preselila v lastno hišo

Stritarjeva ulica št. 7

(prejšnji lokal A. Schuster).

Ustanovljeno leta

1910

KAMENIT TOVARNA UMETNEGA ŠKRILJA IN ELEKTROARNA DRUŽBA D.O.O.

LAŠKO Slovenija

Dolgoletna

garancija

za dobro

kakovost!

Cenejša kakor ilovna opeka!

Kamenit sestoji iz azbesta (kamen) in portland-cementa, vsled tega je taka streha vedno močnejša in ne zahteva nobenega popravila. Dolžnost vsakega posestnika strehe je, da si naroči večno trpežno in ognja varno streho iz

Kamenita.

Zahtevajte brezplačno ponudbe in obiske!

Pri trgovcu pazi na znamko „GAZELA“-MILO in na vtisneno besede

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

PODRUZNICE:

Maribor
Novo mesto
Rakek
Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

Šelenburgova ulica št. 1

(PREJ SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA)

KAPITAL in REZERVE Din 17.500.000.—

Izvršuje vse bančne posle najtočnejše in najkulantneje.

Brzjavlj: Trgovska

Telefoni: 139, 146, 458

EKSPOZITURE:

Konjice
Meža-Dravograd
Ljubljana (mejnainica v Kolodvorski ulici)